Latvijas Republikas oficiālais izdevējs
LV.LV
LATVIJAS VĒSTNESIS
Ikvienam ir tiesības zināt savas tiesības
Latvijas Republikas Satversmes 90. pants
vestnesis.lv
likumi.lv
lvportals.lv
juristavards.lv
L. V. B. Inv. 337625.
S/-1939/ Π
LATVIJAS VALSTS BIBLIOTEKA

PAGAIDU WALDIBAS WÈSTNESIS

Latwijas Pagaidu Waldibas un winas apakschorganu ofizialais laikraksts.

Numurs — 15 kap.	**Maksâ:** Bes peesuhtischanas: par 1 mehnesi 1 r. 25 k., 3 mehneschcem 3 „ 75 „, 6 „ 7 „ 50 „, 12 „ 14 „ — „; Ar peesuhtischanu: par 1 mehnesi 1 r. — k., 3 mehneschcem 3 „ — „, 6 „ 6 „ — „, 12 „ 12 „ — „	**Sludinajumu maksa:** Par weensleijgu petitrindas weetu — 25 kap.	**Redakzija, kantoris un ekspedizija:** Rigâ, Aleksandra eelâ Nr. 37/39. Kantoris atwehrts no pulksten 9 lihdsi 6. Redakzijas runas stunda 12—1.	Isnahk diwi reises nedelâ, treschdeenâs un sestdeenâs.

Nr. 1. Sestdeen, 14. (1.) dezembrī 1918. g. 1. gads.

Latwijas walsts isfludinaschana

notika Rigâ, salumeem un tautas krahsâs ispuschkotâ II. Rigas pilsehtas (Latweeschu) teatra sahlê, 18. nowembrî pulksten ½8 wakarâ, atklahtâ Latwijas Tautas Padomes sehdê.

L. T. Padomes sehdi atklahja preekschsehdetaja J. Tschakstes weetâ, kursch nebij paspehjis eerastees, preekschsehdetaja beedrs G. Semgals. Tautas Padomes lozekli eenehma skatuwes telpu, kamehr sahli, loschas un galeriju pildija plaschas tautas masas, kas swinigo brihdi gribeja lihdsi peedsihwot, kâ azu un ausu leezineeki.

Us preekschsehdetaja usaizinajumu Tautas Padomes sekretars E. Bitte nolasija protokolu no 17. nowembra sapulzes par Latwijas Tautas Padomes sastahdischanos:

„Sehdê peedalas kâ delegati ar mandateem:

1) no Latweeschu Semneeku Saweenibas: Karlis Ulmanis, Dr. Mikelis Walters, Janis Ampermanis, Janis Wahrsbergs, Wilis Gulbe, Ernests Bauers, Arturs Schers, Nikolajs Swempss, Karlis Wanags, Janis Behrsinsch, Otto Nonahzs, Edmunds Freiwalds un Peters Murits;

2) no Latwijas Sozialdemokratiskâs Strahdneeku Partijas: Frizis Menders, Juhlijs Zelms, Dr. Pauls Kalninsch, Bruno Kalninsch, Andreijs Petrewizs un Margers Skujeneeks;

3) no Latwijas Demokratiskâs Partijas: Ernsts Bitte, Dawids Golts, Mikus Bruschs, Augusts Rankis un Janis Bergsons;

4) no Radikaldemokratiskâs Partijas: Janis Sahlits, Gustaws Semgals, Karlis Kasparsons un Rudolfs Benus;

5) no Sozialrewoluzionarâs Partijas: Eduards Traubergs, Emils Skubikis un Karlis Albertinsch;

6) no Nazionaldemokratiskâs Partijas: Janis Akuraters un Atis Keninsch;

7) no Republikanu Partijas: Eduards Strautneeks;

8) no Latwijas Neatkaribas Partijas: Sprizis Paegle un

9) no Latgales Semes Padomes Stanislaws Kambala.

Sehdi atklahja pulksten 8 wakarâ un wadija preekschsehdetaja beedrs Margers Skujeneeks; protokolu rakstija E. Bitte un A. Keninsch. Sapulze peenehma schahdu deenas kahrtibu:

1) Latwijas Tautas Padomes politiskâ platforma.

2) Latwijas Tautas Padomes pagaidu prezidija.

3) Pagaidu Waldibas organiseschanas jautajums.

4) Reglementa komisija un

5) Daschadi ziti jautajumi.

Ahrpus deenas kahrtibas Latweeschu Semneeku Saweenibas delegati eesneedsa sekoschu protokolam peeweenojamo resoluziju:

„Turpinot Nazionalâs Padomes un Demokratiskâ Bloka darbus un atsihstot winu starptautiski-politisko wirseenu, Latwijas augstakam organam jastahw, negrosot atteezibas pret sabeedroteem, par neatkarigas Latwijas orientaziju tautu saweenibâ, kâ ta isteikusês sabeedroto programâ par maso tautu paschnoteikschanos."

Scho resoluziju pabalstija sekoscho politisko partiju delegati: Radikaldemokratu, Latwijas Demokratu, Nazionaldemokratu, Republikanu un Latwijas Neatkaribas; peeweenojâs tai ari Latgales preekschstahwis.

No Latwijas Sozialdemokratu Strahdneeku un Sozialrewoluzionaru partiju puses nolasita sekoschâ, ari protokolam peeweenojama, resoluzija:

„1) Latwijas walsts prowisoriskam organam ir neatkarigas Latwijas orientazija tautu saweenibâ;

2) Latwijas walsts prowisoriskam organam jaustur draudsigas atteezibas ar ahrwalstim un jaisleeto winu materialais un moraliskais pabalsts, ja tas nejaista Latwijas ihstâs demokratijas rokas."

Pehz tam nolasija Latwijas Tautas Padomes schahdu politisko platformu:

I. Satwersmes Sapulze.

1) Latwijas Satwersmes Sapulze sasanzama pehz eespehjas drihsâ laikâ.

2) Satwersmes Sapulzes lozekli eewehleschana noteek abeem dsimumeem peedalotees us wispahrigo, weenlihdsigo, teescho, aisklahto un proporzionalo wehleschanu teesibu pamata.

II. Walsts forma un atteezibas pret zitâm walstim.

1) Republika us demokratiskeem pamateem.

2) Apweenota, patstahwiga, neatkariga Latwija Tautu Saweenibâ.

III. Suwerenâ wara un walsts politiskâ un saimneeziskâ eekahrta.

1) Suwerenâ wara peeder lihdsi Satwersmes Sapulzes sasaukschanai Latwijas Tautas Padomei, kura eezel ari Pagaidu Waldibu.

2) Pee Latwijas Tautas Padomes peedalas ar saweem delegateem: a) politiskas partijas, b) nazionalas minoritates un c) tee Latwijas nowadi, t. i. Kursene un Latgale, kuros schimbrihscham nepastahw politiskas partijas.

3) Pee Pagaidu Waldibas sastahdischanas jaeewehro koalizijas prinzips.

4) Lihdsi Satwersmes Sapulzei wisa ispildu wara atrodas Pagaidu Waldibas rokâs.

5) Pagaidu Waldibai lihdsi Satwersmes Sapulzei naw teesiba grosit pastahwoscho sozialo eekahrtu.

IV. Zittauteeschu teesibas.

1) Nazionalâs minoritates suhta preekschstahwjus Satwersmes Sapulzê un likumdoschanas eestahdês us proporzionalo wehleschanu teesibu pamata (Kat. 1. p. 2.).

2) Nazionalâs minoritates, kuras eetilpst Latwijas Tautas Padomê, peedalas Pagaidu Waldibâ us III. nod. p. 4. pamata.

3) Nazionalo grupu kulturelâs un nazionalâs teesibas nodroschinamas pamata likumos.

V. Pilsoniskâs brihwibas.

1) Preses, wahrda, sapulzschu un beedroschanâs brihwibas nodroschinamas ar Pagaidu Waldibas noteikumeem.

2) Amnestija wisâs leetâs, isnemot kriminalâs.

3) Eespehja Latwijas pilsoneem atgreestees dsimtenê.

VI. Walsts apsardsiba.

1) Latwijas tautas milizija (apsardsibas spehks) dibinama us eesaukschanas pamateem, neisslehdsot brihwprahtigu peeteikschanos. Milizija (tautas apsardsibas spehks) stahw Pagaidu Waldibas teeschâ pahrsinâ, kura organisê tautas apsardsibu.

2) Wahzu kara spehks ewakuejams noteiktâ laikâ.

VII. Paschwaldiba.

Paschwaldibas eestahschu wehleschanas noteek us I. nodalâ 2. punktâ isteikteem pamateem; pirms Satwersmes Sapulzes scho wehleschanu laiku nosaka Pagaidu Waldiba, kura ari organisê weetejâs pahrwaldes pagaidu eestahdes."

Nolasito platformu peenehma weenbalsigi. Pehz tam nolasija Latwijas Tautas Padomê peedaloschos politisko partiju preekschstahwju samehru, kursch ir sekoschais:

No Latwijas Semneeku Saweenibas		13,
„ „	Soz.-dem. Strahdneeku Partijas	10,
„ „	Demokratu „ „	5,
„ „	Radikaldemokratu „	4,
„	Sozialrewoluzianaru Partijas	3,
„	Nazionaldemokratu	2,
„	Republikanu	1,
„	Latwijas Neatkaribas	1,

kopâ 39. Bes tam Kursene suhtis Latwijas Tautas Padomê 21 un Latgale 18 delegatus.

Sehdes wadonis us to konstateja, ka Latwijas Tautas Padome ir sastahdijusês.

Pehz tam delegats Spr. Paegle, kâ atbildigais Latwijas Nazionalâs Padomes semes apsardsibas sekzijas preekschneeks, pasinoja, ka eepasinees ar usstahdito politisko platformu, kâ ari ar abu politisko grupu deklarazijam, winsch lihdsi ar organiseteem latweeschu kareiwjeem atdodas Latwijas Tautas Padomes rihzibâ.

Tahlak peenehma preekschlikumu, sastahdit Latwijas Tautas Padomes prezidiju no preekschsehdetaja un diweem wina beedreem un no sekretara un diweem wina beedreem, kuros amatos atklahti balsojot weenbalsigi eewehleja: par preekschsehdetaju Jahni Tschakste (Semn. Saw.), par pirmo preekschsehdetaja beedri Margeru Skujeneeku (soz.-dem. str. p.), par otro preekschsehdetaja beedri Gustawu Semgalu (Rad.-dem. p.), par sekretaru Erastu Bitti (Latw. dem. p.), par pirmo sekretara beedri Emilu Skubiki (Soz.-rew. p.) un par otro sekretara beedru Stanislawu Kambali (Latgales del.).

Tahlak, pee punkta par Pagaidu Waldibas organiseschanu, no Semneeku Saweenibas puses lika preekschâ jau schinî sehdê iswehlet personu, kurai ustizet ministru kabineta sastahdischanu, sasinâ ar atsewischkâm politiskâm partijam; preekschlikumu peenehma weenbalsigi.

Sihmejotees us atteezibam, kahdâs ministru presidents atrastos pret Latwijas Tautas Padomi, peenehma preekschlikumu, ka ministru presidents, ka ministru kabineta galwa ir atbildigs par katra atsewischka ministra politiku Latwijas Tautas Padomes preekschâ.

Par pirmo Latwijas ministru presidentu weenbalsigi eewehleja Karli Ulmani (Semn. Saw.).

Tahlakâs pahrrunâs isteiza wehleschanos, ka lai ministru presidents pehz eespehjas drihsakâ laikâ sastahditu ministru kabinetu un jo drihsi israudsitu preekschstahwjus nepeezeeschamakeem, tagad nekawejot pahrnemameem resoreem, peem. pahrtikas leetâ."

Protokolu klahtesoschee sapulzetee usnehma ar siltu peekrischanu un plaukschkinaschanu.

Pehz tam preekschsehdetajs Semgals pasinoja, ka pamatojotees us notikuscho apweenoschanâs faktu,

tagad us Latwijas Tautas Padomi pahrgahjuse suwerenâ wara.

Klahtesoschee peezehlâs kahjâs un Latwju Operas koris trihs reises nodseedaja tautas himnu „Deews swehti Latwiju", kuru usnehma ar ilgi nerimstoscheem applauseem.

Tad nehma wahrdu ministru presidents un teica sekoscho runu:

„Apsinotees scha sola swarigumu un nosihmi, kad Latwijas Tautas Padome mani eezel par Latwijas ispildoschâs waras waditaju, es smelos sew droschibu no tâs weenprahtibas, kahdâ isteizâs schis aizinajums; tapehz netureju par eespehjamu atteiktees. Pagaidu Waldibas usdewums buhs Latwijas walsts isbuhwe un nostiprinaschana us ahreeni un us eekscheeni. Walsts janostiprina us ahreeni, lai ta stahwetu spehziga un apweenota, labâs atteezibâs ar tahleem un tuweem kaimineem. Eekschejâ pahrwaldischanas darbâ stahw daudsi usdewumu preekschâ; bes kaweschanâs jaiswed semê demokratiskas reformas. Wisus usdewumus tagad neattehloschu sihkumos; mineschu tikai swarigakos un neatleekamos. Muhsu preekschâ atrodas gruhti atrisinamais pahrtikas jautajums; wina nokahrtoschanai waldiba isleetos wisus spehkus un lihdseklus un war zeret, ka isdosees scho darbu weikt, ja wisi pilsoni, us laukeem, tâpat kâ pilsehtâs nahks waldibai talkâ. Otrais usdewums — nokahrtot agraro jautajumu. Wispahri waldibas sozialâs reformas un sozialâ likumdoschana buhs plaschas un dsilas, lai nodroschinatu darba lauschu teesibas un stahwokli. Waldiba ari apsinas sawu peenahkumu gahdat par to, lai wisi guhstekni waretu atgreestees mahjâs un drihsi atrast darbu un maisi. Pilnigi apsinadamâs, ka darbs un maise wiseem wispirmâ kahrtâ gahdâs un nodroschinâs muhsu semei tik nepeezeeschamo sozialo meeru, waldiba ari schai sinâ daris wisu, kas stahwês winas spehkos. Neatleekami jasper stingri soli, lai nolihdsinatu wisas gruhtibas, kuras saweenotas ar scho ahrkahrtejo pahrejas laikmetu. Bes mineteem jautajumeem waldibai stahw ziti usdewumi preekschâ, kas saweenoti ar Latwijas walsts usbuhwi un nostiprinaschanu. Lai weiktu scho darbu, wajadsiga wisas tautas jo plascha un sirsniga pretimnahkschana, kâ ari winas tiziba, ka pateesi tagad ejam pretim sawu ilgu un wehleschanu peepildischanai. Darbs nebuhs weegls, bet mani stiprina apsina par Latwijas tautas spehku, isturibu un zeeschu apnemschanos nowest eesahkto leetu lihdsi galam. Schai brihdi atzeresimees, ka ilgeem gadeem daudsi muhsu tautas lozekli lolojuschi scho muhsu zeribu, jau agrak klusibâ waj atklahti strahdajuschi preeksch winas un nesuschi domu par brihwo Latwiju sawâs sirdîs. Ar pateizibu mums japeemin tee, kas zentuschees turet tautas garu moschu schai wirseenâ un nesuschi brihwai Latwijai wisleelako upuri — sawu dsihwibu. Ja strahdâs zeeschâ kopibâ, tad naw schaubu, ka rosigs darbs aiswedis pee mehrka. Isdosees dseedet bruhzes, ko karsch sitis. Usplauks atkal lauksaimneeziba, muhsu ruhpneeziba un tirdsneeziba, atjaunosees dsihwiba wisâ muhsu dsimtenê un pahrspehs wisu, kas lihdsi schim mums bijis. Pee scha darba warês nemt dalibu wisi Latwijas pilsoni, un wisi warês baudit labumus, kas saistiti ar muhsu neatkaribu. Wisi pilsoni, bes tautibas isschkiribas, aizinati palihdset, jo wisu tautibu teesibas buhs Latwijâ nodroschinatas. Ta buhs demokratiska taisnibas walsts, kurâ nebrihkst buht weetas ne apspeeschanai, ne netaisnibai."

Ministru presidenta runu klahtesoschee usnehma ar nerimstoscheem applauseem un wisai siltu peekrischanu.

Pehz tam no atsewischko partiju puses nehma wahrdu un isteiza tâpat sawu preeku par notikuscho Latwijas walsts nodibinaschanos, sawus laimes wehlejumus winai winas tahlakâ gaitâ, kâ ari sawus wehlejumus un prasijumus, kas eewehrojami Pagaidu Waldibai:

no Semneeku Saweenibas	—	Otto Nonahzs,
„ Latw. Soz.-Dem. Str. Part.		Pauls Kalninsch,
„ Demokratiskâs	„	Dawids Golts,
„ Radikal-	„	Jahnis Sahlits,
„ Latwijas Soz.-rewol.	„	Emils Skubikis,
„ „ Nazionaldem.	„	Atis Keninsch,
„ „ Republikanu	„	Ed. Strautneeks,
„ „ Neatkaribas	„	Sprizis Paegle.

Latgales delegats Stanislaws Kambala un brihdsot Latwju Kareiwju Nazionalâs Saweenibas preekschstahwis wirsneeks Dambits.

Wisas runas klahtesoschee usnehma ar siltu peekrischanu un ilgeem applauseem.

Slehdsot Latwijas Tautas Padomes atklahto sehdi, winas preekschsehdetajs Semgals greesâs pee wiseem tautas dsihwajeem spehkeem ar nopeetnu usaizinajumu nahkt Tautas Padomei un Pagaidu Waldibai palihgâ pee gruhtâ Latwijas isweidoschanas darba. „Muhsu weenigâ wehleschanâs ir — lai Latwijai buhtu saules muhschs. Lai dsihwo demokratiskâ Latwija!"

Klahtesoschee atkal peezehlâs kahjâs un lihdsi ar kori atkal trihs reises nodseedaja tautas himnu „Deews swehti Latwiju!"

Sehde beidsâs pulksten 5.45 min. wakarâ.

Pagaidu Waldibas Wehstnesis

ar scho deenu sahks kahrtigi isnahkt. Sahkumâ diwi reises nedelâ, wehlak beeschak, lihdsi 6 reisem nedelâ. Schahda laikraksta isdoschana bij nepeezeeschami wajadsiga. Kâ katra zita waldiba, tâ ari Latwijas walsts Pagaidu Waldiba newar peetikt bes sawa ofiziala organa, kurâ pasludinatos wisi winas likumi un rihkojumi, kas pilsoneem jasin un jaeewehro. Scho peenahkumu ustizet privateem laikraksteem, kâ peedsihwojumi rahdijuschi, ari zitur nekur naw atrasts par peeteekoschu, un tadehl leelakâs walstis isnahk neween ofiziali waldibas isdewumi preeksch wisas walsts, bet ari preeksch atsewischkeem nowadeem un apgabaleem; ari Kreewijai senak bij saws waldibas wehstnesis preeksch wisas walsts un waj ikkatrâ guberna wehl sawas gubernas awises. Latwijâ, kâ neleelâ walstî, warbuht peetiks ar Waldibas Wehstnesi preeksch wisas winas teritorijas, wismas pirmajâ laikâ.

Pagaidu Waldibas Wehstnesî eespeesteem likumeem un rihkojumeem buhs ofiziala un autentiska nosihme. Eestahdem un teesam ir peenahkums laikrakstu turet un pehz wina sanemschanas buhs obligatoriski japeeturas pee nodrukato likumu un rihkojumu teeschâ satura; ar nesinaschanu neweens newarês aisbildinatees. Eedsihwotaju informeschanas noluhkâ, zik tahlu tee paschi neabonês Waldibas Wehstnesi, ari privateem laikraksteem joprojam paliks par usdewumu, likumu un rihkojumu, kaut galwenako saturu, pasneegt ari saweem lasitajeem, bet likumi un rihkojumi buhs nahkuschi spehkâ un buhs ispildami jau no tâs deenas, kad tee buhs parahdijuschees Pagaidu Waldibas Wehstnesî.

Weenâ laikâ ir ari wajadsiba pehz weena tahda laikraksta, kurâ waretu parahditees teesu un zitu eestahschu sludinajumi, pehz kam tos waretu usskatit par wispahribai pasinoteem. Daudso privato laikrakstu dehl schahdi sludinajumi isnahktu pahrak dahrgi un daschkahrt atnestu interesenteem seekus isdewumus.

Pehz sawa satura Pagaidu Waldibas Wehstnesis buhs eedalits redakzijas nodalâ un sludinajumu nodalâ. Pirmminetâ nodalâ wirs strihpas tad nu ari parahdisees: I. Likumdeweju eestahschu peenemtee un ispildischanai apstiprinatee likumi. II. Us tahdu likumu pamata no atsewischkâm walsts pahrwaldibas nosarem isdotee obligatoriskee noteikumi un rihkojumi. III. Ofizialas sinas par daschado waldibas eestahschu darbibu wispahr (par pahrmainam amatwihru sastahwâ, par komisijam, sapulzem, waldibas sakareem ar ahreeni, isplatitu nepareisu sinu ofiziali pahrlabojumi u. t. t. IV. Ofiziali statistiski pahrskati par atsewischkâm parahdibam Latwijas atklahtâ dsihwê, sihkakas informazijas u. t. t. Likumus un rihkojumus eespeedis, tiklihdsi buhs pahrwareti azumirkligee techniskee kawekli, lihdsâs rakstu walodai ari latgaleeschu islokснê.

Sem strihpas, neofizialajâ dalâ, parahdisees: I. ofiziosee paskaidrojumi par atsewischko isdoto likumu nosihmi un wajadsibu. II. Sinas un eesuhtijumi no paschas Latwijas, neisslehdsot ari aisrahdijumus par nekahrtibam un par wehlameem pahrlabojumeem, likumu mainas waj jaunisdoschanas zelâ. III. Swarigakee notikumi ahrsemês. IV. Apzerejumi par daschadâm walstsfinatnes nosarem un V. Sihkumi.

Sludinajumu nodalâ parahdisees ofizialee teesu un eestahschu sludinajumi un bes teem ari privatu personu sludinajumi.

No augschejâ redsams, ka Pagaidu Waldibas Wehstnescha saturu nodomats dot newis tikai sausi formalu, bet lihdsâs ari tahdu, kas war interesêt ari plaschakas lasitaju aprindas. Tadehl war isteikt zeribu, ka jaunais waldibas organs atradîs daudsus peekritejus un lihdsi ar to tam buhs jo labak eespehjams sasneegt sawu sprausto mehrki.

Waldibas usfaukumi.

I.

Latwijas pilsoneem!

Latwijas Tautas Padome, atsihdama sewi par weenigo augstakâs waras neseju Latwijas walstî, pasludina, ka:

1) Latwija, apweenota etnografiskâs robeschâs (Kurseme, Widseme un Latgale), ir patstahwiga, neatkariga, demokratiski-republikaniska walsts. Satwersmi un atteezibas pret ahrwalstim noteiks tuwakâ nahkotnê Satwersmes Sapulze, sasaukta us wispahrigu, abu dsimumu, teeschu, weenlihdsigu, aisklahtu un proporzionalu wehleschanu teesibu pamata.

2) Latwijas Tautas Padome ir nodibinajuse kâ augstako ispildu waru Latwijâ — Latwijas Pagaidu Waldibu.

Latwijas Tautas Padome usaizina Latwijas pilsonus usturet meeru un kahrtibu un wiseem spehkeem pabalstit Latwijas Pagaidu Waldibu winas gruhtajâ un atbildigajâ darbâ.

Latwijas Pagaidu Waldibas
Ministru Presidents
Ulmanis.
Latwijas Tautas Padomes
Preekschsehdetaja beedrs:
Semgals.

Rigâ, 18. nowembrî 1918. g.

II.

Latwijas pilsoni!

Kamehr Latwijas Tautas Padome naw pahrnehmuse wisas pahrwaldes un lihdsi ar to ari walsts eenahkumu awotus, ta greeschas pee tautas ar usaizinajumu, seedot tai wajadsigos naudas lihdseklus pirmo, wisnepeezeeschamako isdewumu segschanai.

Latwijas Tautas Padome pahrleezinata, ka tauta sneegs tai palihdsigu roku. Naudu schim noluhkam war eemaksat wisâs latweeschu kredit eestahdês.

Latwijas Tautas Padomes
Preekschsehdetaja beedrs:
Semgals.
Sekretars: **Bitte.**

Rigâ, 21. nowembrî 1918. g.

III.

Latwijas pilsoni!

Jums wiseem wehl atminâ tas laiks, kad pahr muhsu semi nahza tumsa, kura isdsehsa wisas swaigsnes pee Latwijas debesîm. Lai us kuru pusi ari tauta greesâs — wina krita us sawu beigto zeribu lihkeem. Leelee wehsturiskee notikumi eedebsinaja deenu, kura nesa sew lihdsi muhsu zeribu peepildischanos. Latweeschu tauta swinigi issludinaja sawu patstahwibu un neatkaribu, pazeldama augsti pasaules preekschâ sawas walsts sarkani-balti-sarkano karogu. Tagad is nakts, kura draud no austrumeem, steepjas rokas, kuras grib noraut scho karogu un samiht dublos. Leelineeku bandas no Kreewijas rokas, kuras grib noraut scho karogu un

Ugunsgrehki apgaismo winu zelus, mahju drupas un nodeguschi ehki apsihmè weetas, pahr kurâm tee gahjuschi.

Latwijas pilsoni! Zela preekschâ atkahpschanâs wairs naw. Tautas preekschgalâ nostahdità Pagaidu Waldiba sauz juhs pee eerotscheem. Wihrestibâ miruschàs un nomozitàs paaudses, neskaitams pulks krituscho par Latwijas brihwibu tagad nahk ahrâ no saweem kapeem, stahjas neredsami juhsu widû un skatas, kà juhs ispildiseet sawu peenahkumu. Nawa wairs swarigaka brihscha par scho. Drihsa palihdsiba mums ne no kureenes naw gaidama. Muhsu stiprums esam mehs paschi. Tee, kuri skahwat par Latwijas walsti un sawas tautas nahkotni, kureem brihwiba un neatkariga pilsona nosaukums dahrgaks par wisu, kura sepnums ir deesgan teels, lai ar eerotscheem rokâ sargatu sawas teesibas, stahjatees kara spehka rindâs, kuras organisè Latwijas Pagaidu Waldiba. Ja tagad mehs schehlojam dsihwibu muhsu dala buhs wehrdsiba un kauns, ja mehs schehlojam mantu — mehs saudejam wisu. Tee, kuri eelauschas muhsu semè ar waru — ir jaisdsen ar waru. Pee eerotscheem! Wisi ap Pagaidu Waldibu un brihwàs Latwijas karogu!

Lai dsihwo Latwijas walsts!

Pagaidu Waldiba.

Rigâ, 10. dezembrî 1918. g.

Latwijas Tautas Padome.

Latwijas Tautas Padome sanahza uf sawu pirmo likumdoschanas sesiju 2. dezembrî. Lihdf sesijas beigam, 6. dezembrim, ta notureja 4 pilnas sapulzes, pahrejo laiku seedojot komisiju darbibai. Atklahschanas deenâ ministru presidents Ulmanis garakâ runâ aprahdija waldibas usdewumus un programu, kurû wehlak apspreeda. Sesijas laikâ Tautas Padome peenehma pawisam 6 jaunus likumprojektus, isklausija wairakas interpelazijas un swarigakus apjautajumos un nosprauda linijas ari turpmakai sawai darbibai. Telpu truhkuma dehl atstahjot ihkaku referatu par scho sesiju uf nahkoscho numuru, pasneedsam teklaht jaunpeenemto likumu saturu.

Pagaidu noteikumi par eekschejâs apsardsibas organiseschanu.

(Peenemti Latwijas Tautas Padomes sehdè 5. dezembrî 1918. g.).

A.

1. Latwijas teritorija teek sadalita administratiwâs weenibâs, aprinkos, waj rajonos.

2. Katrâ aprinkî eekschejo apsardsibu wada un pahrsin no Eekschleetu Ministrijas eezelts Aprinka Preekschneeks. Ar weetejo aprinku paschwaldibas eestahschu nodibinaschanos, pehdejas, ja naw meerâ ar eezeltajeem aprinku waj rajonu preekschneekeem, liahdo preekschâ Eekschleetu Ministrijai apstiprinaschanai jaunus kandidatus.

3. Katram Aprinka Preekschneekam Eekschleetu Ministrija eezel, skatotees pehz aprinka leeluma un stahwokla, no 1 lihdf 2 palihgeem no tâm personam, kahdas preeksch scha nolukha usrahda Aprinka Preekschneeks.

4. Leelakâs Latwijas pilsehtas: Riga, Leepaja, Daugawpils, Jelgawa, Resekne, Wentspils un Walka ir eekschejâs apsardsibas sinâ isdalitas no atteezigeem aprinkeem un atsihtas par patstahwigâm administratiwâm weenibam. Scho pilsehtu eekschejâ apsardsiba ustizeta no Eekschleetu Ministrijas eezelteem scho pilsehtu polizijas prefekteem, pee kam tanis pilsehtâs, kur pilsehtu paschwaldibas eestahdes reorganisejuschâs, schî eezelschana noteek sasinâ ar minetâm paschwaldibas eestahdem.

5. Masakâs pilsehtâs un meestos Eekschleetu Ministrija eezel sewischkus pilsehtu waj meestu polizijas preekschneekus if to personu widus, kahdas schim noluhkam eeteiz atteezigo aprinku preekschneeki, sasinâ ar weetejâm paschwaldibas eestahdem. Wini par sawu darbibu atbild katrs ari sawam Aprinka Preekschneekam. Semakos polizijas darbineekus eezel polizijas preekschneeki, kureem ari wini ir atbildigi.

6. Kahrtibas ustureschanai pagastos, atteezigee aprinku preekschneeki eezel, sasinâ ar weetejâm paschwaldibas eestahdem, katrâ pagastâ pa weenam wezakam polizijas kahrtibneekam un no 1 lihdf 3 jaunakeem kahrtibneekeem, skatotees pehz pagasta leeluma. Kahrtibneeki teeschi atbildigi Aprinka Preekschneekam un wina palihgeem.

7. Zeturtâ punktâ minetee polizijas prefekti, kahrtigai usdewumu weikschanai eezel wineem atbildigus un padotus eezirknu preekschneekus un zitus semakus polizijas darbineekus. Pehdejee par sawu darbibu ir atbildigi kà eezirknu preekschneekeem, tà ari prefekteem.

8. Wisus polizijas deenestâ esoschos darbineekus atlaisch no deenesta tee paschi, kas peenem (eezel), ja tee israhditos par nederigeem apsardsibas darbam, waj par kahdeem atkahrtoteem pahrkahpumeem waj weenreisigeem noseegumeem tiktu soditi no pastahwoschâm kriminalteesam ar zeetumu.

9. Ahrejàs polizijas deenestâ war usnemt tikai pilngadigas wihreescha dsimuma personas.

10. Polizijas deenestâ newar tikt usnemti: a) kas atrodas sem ismekleschanas un teesas par kriminalnoseegumeem, b) no teesas soditi ar teesibu saudeschanu, waj teesibu aprobeschoschanu, c) noteesati par sahdsibu, krahpschanu, ustizetu ihpaschumu peesawinaschanu, par sagtu mantu noslehpschanu, profesionali sagtu mantu uspirzeji un kihlâ nehmeji, d) soditi par krahpschanu, wiltoschanu, kukulu nemschanu, augloschanu, ispeeschanu, ja no soda iszeeschanas naw wehl pagahjuschi pilni peezi gadi.

11. Wisas polizijas deenestâ esoschâs personas war par winu nodariteem deenesta pahrkahpumeem un noseegumeem saukt pee atbildibas pastahwoscho teesu preekschâ, neisprasot winu teeschâs preekschneezibas atlauju.

12. Preeksch polizijas, winu schkiru darbineekeem dsihwokla, darba, peeleekamâs un sirgu un automobilu peeweetoschanai derigas telpas eerahda pagastu paschwaldibas eestahdes, un pilsehtâs — pilsehtu paschwaldibas eestahdes. Schim paschâm eestahdem ari jaruhpejas par dsihwoklu un darba telpu apkurinaschanu un apgaismoschanu.

Polizijas deenestâ stahwoschâs personas nes noteiktu uswalku.

Polizijas darbineeki ir atteezigi apbrunojami.

B

Polizijas administratiwas waras funkzijas.

13. Polizija gahdâ par sabeedrisku droschibu un kahrtibu, aisstahw wisus un katru pret katru warmahzibu un patwaribu.

14. Sabeedriskâs kahrtibas, droschibas un sabeedribas apsargaschanas sinâ, polizijai ir schahdi usdewumi:

1) Spert solus dehl kahrtibas, likumu un obligatorisko noteikumu pahrkahpumu pahrtraukschanas un nowehrschanas;

2) Waldibas un sabeedrisku eestahschu rihkojumu nekawèta pasinoschana eedsihwotajeem;

3) pilsonisko teesibu aisstahweschana;

4) Waldibas un sabeedrisko eestahschu organeem usliktu peenahkumu ispildischanas weizinaschana;

5) likumâ un pastahwoschos noteikumos paredsetu apleezibu isdoschana: personibas, nabadsibas u. t. t.;

6) aktu un protokolu sastahdischana wisados nelaimes, wardarbibas un zitos gadijumos, ja tee pilsoneem wajadsigi winu teesibu aisstahweschanai.

Peesihme: Minetos aktos un protokolos ir jaatsihmè, kas winus sastahdijis, peewedot ihsi un leetischki leezinamo leetas saturu. Wineem jabuht parakstiteem no sastahditaja un leezineekeem, ja tahdi bijuschi klaht pee aktu un protokolu sastahdischanas.

7) Kahrtibas usturechana sabeedribas leetoschanâ nodotâs weetâs, kà ari gahdiba par zelu, tiltu, laukumu u. t. t. kahrtibâ usturechanu un usraudsiba par kahrtigu kustibu uf wineem.

8) Kahrtibas un droschibas usturechana un palihdsibas sneegschana ugunsgrehku, pluhdu, kà ari zitu nelaimju un posta gadijumos.

9) Pilsonu peeaizinaschana pee palihdsibas sneegschanas nelaimes gadijumos.

15. Bef augstak usskaititeem peenahkumeem, polizija ispilda ari wehl schahdus likumâ noteiktus peenahkumus teesu resora leetâs.

16. 1) Sinu eewahkschana un peedalischanâs pee eepreekschejâs ismekleschanas pahrkahpumu leetâs uf teem pamateem, kahdi noteikti kriminalleetu teesaschanas likumos;

2) usstahschanâs par apsuhdsetaju publisku pahrkahpumu leetâs, likumos paredsetos gadijumos;

3) apsuhdsetu un zitu personu aizinaschana un peegahdaschana teesâ, kà ari winu apzeetinaschana uf teesas rihkojuma pamata;

4) usraudsiba par arestantu suhtischanu likumâ paredsetâ kahrtibâ;

5) leetischku peerahdijumu usglabaschana.

17. Bef tam polizijas darbineekeem jaispilda wisas Waldibas un sabeedrisku eestahschu likumigas prasibas.

18. Pee sinu eewahkschanas par noseedsigu daribu polizijas darbineekeem jausrahda, kad un kur noseegums waj pahrkahpums nodarits, kas teek turets aisdomâs waj apwainots, kahdi ir peerahdijumi waj leezineeki un leezineeku dsihwes weetas.

19. Apwainotais uf weetas apzeetinams un nododams teesai: a) ja teek sakerts pee noseeguma isdarischanas, pee kam naw issinama wina personiba, b) ja tas isdarijis noseegumu, par kuru draud zeetuma sods un ir eemesls baiditees, ka apwainotais behgs waj isnihzinâs noseeguma peerahdijumus.

20. Polizijai jaapzeetina bef sewischkas pawehles: lihdf nesamanai peedsehruschi, garâ wahji un ziti, kuru atraschanâs swabadibâ saweenota ar breesmam preeksch wineem pascheem un ziteem sabeedribas lozekleem.

21. Par katru apzeetinaschanas gadijumu polizija sastahda protokolu, kurâ aprahdami apzeetinaschanas weeta, laiks stunda un eemesls. Ja apzeetinatais to prasa, winam waj wina gimenes lozekleem waj ari wina pilnwarneekam jadabû protokola noraksts ne wehlak, kà triju deenu laikâ.

22. Personas, kuras apzeetinatas bef atteezigas teesas rakstiska nolehmuma, atlaischamas bef kaweschanâs swabadibâ waj 24 stundu laikâ tâs nododamas waj nu Teesnesim, waj ari Ismekleschanas Teesnesim, pehz leetas peederibas, ka apzeetinaschana notikuse winu rajonâ, bet zitos gadijumos tuwakajam teesnesim waj ismekleschanas teesnesim.

23. Ja teesu eestahdes atrodas tahlu no apzeetinaschanas weetas (21. pants), tad 24 stundu laiks preeksch apzeetinatâ nodoschanas teesai pagarinams par tikdauds, zik tas ir nepeezeeschami wajadsigs apzeetinato nodoschanai teesu eestahdem.

24. Par likumu waj obligatorisku noteikumu pahrkahpumeem sastahdami protokoli.

25. Protokols sastahdams kahrtibas, likuma waj obligatoriska noteikuma pahrkahpschanas weetâ waj tuwakâ dsihwoklî. Ja protokola sastahdischana aprahditâs weetâs israhditos par neeespehjamu, tad tas sastahdams tuwakâ polizijas eezirknî, pee kam wainigais pee protokola parakstischanas uf polizijas eezirkni aizinams tikai tad, ja nekahdi naw eespehjams issinat wainigâ personibu.

26. Protokolâ janorahda, kas to sastahdijis, kad, kur un kas pahrkahpumu isdarijis, eeksch kam tas pastahw, kahdâ likumâ waj obligatoriskâ noteikumâ tas paredsets waj kahdas draud sekas, kà ari eeksch kam pastahw polizijas eerosinatâ prasiba.

27. Protokolâ apsihmetee apstahkli pehz eespehjas apleezinami no leezineekeem waj ustizibas personam, kà ari no leetpratejeem, ja pehz leetas apstahkleem winu atsina israhdas par wajadsigu.

28. Likums nahk tuhlin spehkâ pehz wina issludinaschanas.

Latwijas Tautas Padomes Amnestijas akts.

Latwijas demokratiskas brihwwalsts pamatâ ir likta politiska brihwiba wiseem winas pilsoneem.

Lai iswestu dsihwè scho swarigo prinzipu un lai atsihmetu Latwijas brihwwalsts dibinaschanas wehsturisko aktu.

Latwijas Tautas Padome pasludina politisku amnestiju.

Latwijas Tautas Padome usleek Teesleetu un Eekschleetu Ministrijâm pehz peederibas amnestiju iswest dsihwè.

Amnestija atteezas uf noseegumeem un pahrkahpumeem, kas nodariti lihdf amnestijas akta peenemschanas deenai, t. i. 6. dezembrim 1918. g.

Lai pahrraudsitu amnestijas akta drihsu un kahrtigu ispildischanu, Latwijas Tautas Padome eewehl sewischku amnestijas komisiju.

Saskanâ ar Tautas Padomes lehmumu Pagaidu Waldiba usdod:

I. Atswabinat no atbildibas un soda ar winu sekam:

A. Wisas personas, kas Latwijâ noteesatas par noseegumeem un pahrkahpumeem, kuri paredseti Kreewijas 1903. gada sodu likumu grahmatâ:

II. nodalâ §§ 73—78, 80—84, 86—98.
III. „ §§ 99—107.
IV. „ §§ 108—119.
V. „ §§ 120—137,
VI. „ §§ 138—155,
VII. „ §§ 163—164,
VIII. „ §§ 179—194.

B. Wisas personas, kas noteesatas, pamatojotees uf sekojoscheem no wahzu okupazijas waras Latwijâ issludinateem noteikumeem un rihkojumeem (Befehls- und Verordnungsblatt d. Ob. Ost., Verordnungsblatt für die von deutschen Truppen besetzten Teile Livlands un Estlands, Verordnungsblatt für Liv- und Estland, Verordnungsblatt für die Baltischen Lande), kuros paredseti:

a) beedroschanâs un sapulzschu noteikumu pahrkahpumi no

28. 7. 15. Bef. u. Ver.-Bl. Ziff 17,
12. 2. 16. „ „ „ 77,
10. 9. 17 Ver. O. Bl. — Ziff. 23,
6. 2. 10. „ „ „ „ 166,
27. 4. 10. „ „ „ „ 236,
21. 5. 18. „ „ „ „ 259,

b) Soda noteikumi par kara spehka peederigo un behgku nepeeteikschanu, kà ari par nepateesu baumu isplatischanu no

17. 1. 16. Bef. u. Ver.-Bl. Ziff. 51,
14. 6. 16 „ „ „ „ 253,
27. 10. 17. Ver. O. Bl. Ziff 3,
3. 11. 17. „ „ „ „ 12,
22. 10. 17. „ „ „ „ 14,
4. 9. 17 „ „ N. 2 des Ver. O. Bl Ziff 19,
10. 10. 17 „ „ „ Ziff. 4,
26. 8. 10 „ „ „ „ 201,

c) Pasta (wehstulu) satiksmes un drukas darbu noteikumu pahrkahpumi no

14. 1 16 Bef u Ver.-Bl. Ziff 42,
15. 12. 17 „ „ „ „ „ 686, Ver.-O. Bl. Ziff. 123,
10. 10. 17 Ver.-O.-Bl. Ziff 45,
1. 12. 17 „ „ „ „ 93,
20. 7. 18. „ „ „ „ 855.

d) Zeloschanas, satiksmes un pasu pahrkahpumi no

5. 12. 15. Bef. u. Ver.-Bl. Ob.-Ost Ziff. 25,
26. 12. 15. „ „ „ „ „ „ 53,
7. 7. 16. „ „ „ „ „ „ 298,
10. 10. 16 „ „ „ „ „ „ 437, u. V.-O.-Bl. Ziff. 157,
16. 1. 18. Ver.-O.-Bl. Ziff. 153,
23. 1. 18. „ „ „ „ 161,
5. 4. 18. „ „ „ „ 222,
12. 4. 18. „ „ „ „ 230,
31. 5. 18. „ „ „ „ 295,
8. 10. 18. „ „ „ „ 435.

Peesihme 1.: Amnestija atteezas ari uf pahrkahpumeem, kuri naw teeschi paredseti augschminetos (no a lihdf d) noteikumos, bet ir wineem lihdsigi (analogiski) un ari uf teem pahrkahpumeem, kuri paredseti scho punktu papildinajumos un pahrlabojumos.

Peesihme 2.: Amnestija atteezas ari uf Latgalè isdoteem tahdeem waj pat lihdsigeem noteikumu pahrkahpumeem.

II. Isbeigt wisas leetas, kuras atteezas uf I. nodalâ peewesteem pahrkahpumeem un noseegumeem un atrodas ismekleschanâ waj isteesaschanâ.

III. Amnestija atteezas uf wisâm personam, kas par I nodalâ minetecm pahrkahpumeem un noseegumeem wahzu okupazijas laikâ Latwijâ noteesatas no daschadâm wahzu kara teesam, apgabala teesam (Bezirksgerichte und Standgerichte), meera teesam, polizijas teesnescheem, kà ari aprinku, pilsehtu un draudschu preekschneekeem un atrodas zeetumos, aresta mahjâs, pahrmahzischanas namos, konzentrazijas nometnès, waj zitâs tamlihdsigâs weetâs.

IV. Atteezibâ uf tâm personam, kas no III. punktâ minetâm teesâm nosoditas, apzeetinatas, waj pret kurâm ussahkta ismekleschana: 1) par eerotschu noteikumu pahrkahpumeem un 2) par pretschu un neapstrahdatu weelu apgrosibas noteikumu pahrkahpumeem, kuri paredseti:

8. 5 15. Bef. u. Ver. Bl. Ob. Ost Ziff. 1,
23. 11. 15. „ „ „ „ „ „ 3,
30. 3. 16. „ „ „ „ „ „ 137,
7. 2. 17. „ „ „ „ „ „ 493,
4. 9. 17. Ver. O. Bl. „ 19,
27. 10. 17. „ „ „ „ 4,
15. 2. 18. „ „ „ „ 240,
8. 5. 18. „ „ „ „ 246,
8. 6. 18. „ „ „ „ 275,
8. 8. 16. Bef. u. Ver. Bl. Ob. Ost Ziff. 340,
22. 9. 16. „ „ „ „ „ 376,
21. 10. 17. Ver. O. Bl. „ „ 48,
26. 10. 17. „ „ „ „ „ 17,
10. 2. 18. „ „ „ „ „ 178,
2. 8. 18. „ „ „ „ „ 205,
2. 4. 18. „ „ „ „ „ 219,
31. 6. 18. „ „ „ „ „ 285/286.

Teesleetu Ministrijai sasinâ ar Tautas Padomes iswehleto Amnestijas Komisiju, jaluhko zauri schini punktâ paredsetâs pahrkahpumu aktis un skatotees pehz leetas rakstura janolemj par amnestijas peemehroschanu katrâ atsewischkâ gadijumâ.

Ministru presidents **Ulmanis**.
Teesleetu Ministra beedrs
Ed. Strautneeks.
Eekschleetu ministris
Dr. Walters.

Rigâ, 12. dezembrî 1918. g.

Pagaidu nolikums par Latwijas teesam un teesaschanas kahrtibu.

1. Latwijas teesas un ar winâm saistitâs eestahdes darbojas pehz teem weetejeem un Kreewijas likumeem, kahdi preeksch Latwijas bija spehkâ lihdf 24. oktobrim 1917. gadâ, kriminalleetâs peeturotees pee Kreewijas 1903. g. sodu likumu krahjuma. Latgalê pagaidam atjaunojamas Kreewijas Pagaidu Waldibas eewestâs teesas un peepaturami tee likumi, kuri bija spehkâ Kreewijas Pagaidu Waldibas laikâ.

Okupazijas laikâ teesu eestahdès usfahktâs leetas isspreeschamas pehz Kreewijas teesaschanas kahrtibas noteikumeem, peelaischot ziwilleetâs Wahzijas teesaschanas kahrtibas noteikumus, ja prahwneeki, t. i. abas puses to wehlas un teesa atrod par eespehjamu.

Kreewu un wahzu waldibu rihkojumi, zik tahlu tee nesaskan ar scho nolikumu, teek atzelti.

Kreewu teesâs eesahktâs un kara apstahklu dehl pahrtrauktâs ziwilleetas war turpinat.

Okupazijas laikâ teesâs isspreestâs leetas war gada laikâ no scha nolikuma peenemschanas deenas pahrsuhdset: pirmâs instanzes leetas — apelazijas, otrâs — kasazijas kahrtibâ.

2. Teesleetu Ministrija pahrnem no okupazijas pahrwaldes wisas teesu eestahdes, organisè Latwijas teesas weetâs un skaitâ pehz wajadsibas un isstrahdatos schtatus teek preekschâ Pagaidu Waldibai apstiprinaschanai.

3. Ahrpus pilsehtam atjaunojama pagasta teesu darbiba winu agrakâs kompetenzes robeschâs, isnemot kriminalleetas; paaugstinot isspreeschamo ziwilprasibu sumu lihdf 300 rubleem, peelaischot wisâm leetam pahrsuhdsibu apelazijas kahrtibâ un peeturotees darbibâ pee 1889. gada 9. julijâ isdotâ pagastu teesu ustawa, zik tahlu tas nerunâ preti schim nolikumam.

Pagasta teesu kompetenze atteezas uf wisâm pagasta robeschâs dsihwojoschâm personam; pagasta teesas lozeklus, ne jaunakus par 25 gadeem, eewehl pilna pagasta sapulze tahdâ pat kahrtibâ, kahdâ noteek pagasta paschwaldibas eestahschu wehleschanas.

4. Ziwilleetas, kuras nepahrsneedf 1500 rubļus un naw padotas pagasta teesâm, kà ari kriminalleetas, kreewu laikâ meera- un pagasta teesu kompetenzes robeschâs, isspreesch Meera Teesnesis. Meera Teesa ir ari pahrsuhdsibas instanze preeksch pagasta teesam, pee kam, darbojotees kà apelazijas instanze, Meera Teesnesis peeaizina par peesehdetajeem pehz kahrtas pa 2 sawa rajona pagasta teesu preekschsehdetajus.

5. Apgabala Teesa ir apelazijas instanze Meera Teesai un pirmâ instanze tâm leetam, kuras pahrsneedf Meera Teesnescha kompetenzi. Kriminalleetas, kuras pehz likuma padotas swehrinato teesai, Apgabala Teesa isspreesch peedalotees swehrinateem peesehdetajeem no atteezigâs apgabala teesas rajona paschwaldibas eestahschu lozeklu widus. Peesehdetajeem jabuht ne jaunakeem par 25 gadeem.

6. Teesu Palata patur parasto kompetenzi, zik tahlu ta nerunâ preti schim nolikumam.

7. Kasazijas instanze wisâs leetâs ir Latwijas Senats Rigâ, kursch isspreesch leetas kolegialâ sastahwâ un sadalas ziwil-, kriminal- un administratiwâ nodalâs ar kopigâ sehdê wehleteem preekschsehdetajeem.

8. Pee Senata pastahw Wirsprokurors ar beedreem, pee Palatas un Apgabala Teesas — prokurori ar beedreem, bet tam pee Apgabala Teesas — ismekleschanas teesneschi.

9. Senata lozeklus, teesneschus, prokuraturu un ismekleschanas teesneschus eezel Pagaidu Waldiba no Teesleetu Ministrijas preekschâ likteem kandidateem. Mineto eerehdnu apstiprinaschana peekriht Tautas Padomei.

10. Darischanu waloda teesâs un teesu eestahdês ir walsts waloda — latweeschu waloda. Teesam pehz apstahkleem un wajadsibas ir japeelaisch ari kreewu waj wahzu walodu leetoschana.

11. Atzelot wisus noteikumus par stempelnodokli teesâs, teesu un kanzleju poschlinas, turpmakam laikam teek noteikts ziwilprahwâs kà pirmâ, tà ari otrâ instanzê un ari Senatâ maksajams nodoklis walstij par labu: leetâs lihdf 300 rubleem — 2 proz., pahrejâs — 3 proz., bet Senatâ ne wairak par 300 rubleem.

Augschminetais walsts nodoklis suhdsibu leetâs par darba spehjas saudeschanu waj pasemināschanu naw eemaksajams lihdf galigam spreedumam.

12. Teesleetu Ministrijai ir teesiba ar Senata peekrischanu scho nolikumu sihkakai paskaidroschanai isstrahdat instrukziju.

13. Likumprojekts nahk spehkâ no wina peenemschanas deenas.

Peenemts Latwijas Tautas Padomê 6. dezembrî 1918. gadâ.

Latwijas neatkaribas 5 proz. aisnehmums 1918. gadâ.

Walsts eekschejais ihsa termina 5 proz. aisnehmums 10 miljonu rublu nominalâ wehrtibâ teek islaists uf 15 gadeem uf sekoscheem noteikumeem:

§ 1. Scho aisnehmumu eewed walsts parahdu grahmatâ sem nosaukuma „Latwijas neatkaribas ihsa termina 5 proz. aisnehmums 1918. gadâ!"

§ 2. Scha aisnehmuma obligazijas islaisch 25, 50, 100, 500, 1000, 5000 un 10.000 kreewu rublu leelumâ un issneedf ar ihpaschneeka wahrda atsihmeschanu, kà ari bef ta.

§ 3. Rentes leelums uf obligazijam noteikts 5 proz. gadâ, kas ismaksajams diwreif gadâ — 2. janwarî un 1. julijâ par notezejuscho pusgadu. Prozenti aprehkinami no 1. janwara 1919. gada.

§ 4. Prozenti un kapitals no schim obligazijam uf wiseem laikeem atswabinami no walsts nodokla, kursch nemams no naudas kapitala un ta pelnas.

§ 5. Obligaziju kuponu noilgums 10 gadu pehz termina notezeschanas, bet obligaziju — 20 gadu no ta termina, kas nolikts winu ispirkschanai.

§ 6. Noteikumus par obligazijam uf ihpaschneeka wahrda, winu pahreeschanu no weena ihpaschneeka uf otru, kà ari apmainu pret obligazijam uf usrahditaju un otradi isdod finansu ministrs.

§ 7. Teesibas un preekschrozibas, kas peeschkiramas scha aisnehmuma obligaziju ihpaschneekeem atteezibâ uf obligaziju peenemschanu par droschibu daschadu walsts darbu isweschanai, akzises nomaksai un muitas nodoklu segschanai, aprahdamas no finansu ministra.

§ 8. 31. dezembrî 1933. gadâ scha aisnehmuma obligazijas ispehrkamas pehz nominalas wehrtibas; lihdf minetam terminam scho obligaziju par nominalo wehrtibu neispirks.

§ 9. Latwijas neatkaribas aisnehmums nâk droschinats ar wiseem walsts ihpaschumeem.

(Peenemts no Latwijas Tautas Padomes 6. dezembrî 1918. gadâ).

Latwijas apgahdibas organi, winu usbuhwe un darbibas robeschas.

(Apstiprinats Tautas Padomes sehdê 4. dezembrî 1918. g.).

A. Apgahdibas organi.

1. Pagastos apgahdibas leetas pahrsin pagastu padomes.

2. Aprinkos waj rajonos teek dibinatas aprinku waj rajonu apgahdibas padomes un aprinka waj rajona apgahdibas pahrsina amati.

3. Aprinku pilsehtâs apgahdibas leetu pahrsinaschana ustizeta pilsehtu domem un waldem. Meestos, kuros eewesti paschwaldibas organi, pehdejeem peekriht apgahdibas leetu apspreeschana un isweschana dsihwè.

4. Rigas pilsehtas dome organisè ihpaschu apgahdibas padomi. Schahdas pat padomes uf Semkopibas un Apgahdibas Ministrijas preekschlikumu waj paschu pilsehtu eerosinajumu war dibinat zitâs leelakâs Latwijas pilsehtâs (Jelgawâ, Leepajâ, Daugawpilî u. z.).

5. Latgalê aprinku waj rajonu apgahdibas leetas ustizetas aprinku semstem; tapat pagastos apgahdibas leetas pahrsin pagastu semstes.

B. Apgahdibas organu usbuhwe.

6. Pagastu apgahdibas leetu wispahriga pahrsinaschana ustizeta teeschi pagastu padomem, kuras war iswehlet weenu waj wairakas personas un tâm ustizet atsewischkus peenahkumus.

7. Aprinka waj rajona apgahdibas padomes sastahdas no pagastu, aprinka pilsehtu un meestu delegateem. No katra aprinkî waj rajonâ atrodoschos pagasta teek iswehleti diwi delegati, pee kam weenam delegatam jabuht bessemneekam, bet otram semes ihpaschneekam. Pagastu delegatus iswehl pagastu padome. Meestu delegati teek iswehleti, ja meestam ir sawa paschwaldiba, kahdâ gadijumâ no meesta paschwaldibas organa iswehlami 2 delegati. Aprinku pilsehtu domes aprinka padomê eewehl 3 delegatus. Aprinku waj rajonu padomes uf Semkopibas un Apgahdibas Ministrijas preekschlikumu saaizina apgahdibas pahrsini.

Peesihme. Pirmo aprinka waj rajona padomes sehdi sasauz un atklahj Semkopibas un Apgahdibas Ministrijas pilnwarota persona.

8. Aprinka waj rajona apgahdibas padomes iswehl aprinka waj rajona apgahdibas pahrsini, kuram peekriht aprinka waj rajona padomes preekschsehdetaja amats. Par aprinka waj rajona pahrsineem war iswehlet personas, kuras neeezeet aprinka waj rajona padomes lozeklu sastahwâ. Aprinku waj rajonu pahrsini teek apstiprinati sawâ amatâ no Semkopibas un Apgahdibas Ministrijas.

C. Apgahdibas organu darbiba.

9. Pagastu padomem saskanâ ar Semkopibas un Apgahdibas Ministrijas norahdijumeem peekriht:

a) organiset uf weetas pahrtikas lihdseklu apgahdaschanu nerasch otajeem;

b) sadalit uf pagasta saimneezibam waj ...bai nododamos lauksaimneezibas raschojumus;

c) registret sawâ darbibas rajonâ lauksaimneezibas raschoschanas lihdseklus un raschojumus;

d) isdalit eedsihwotajeem no Semkopibas un Apgahdibas Ministrijas eegahdatas prezes;

e) ispildit zitus no Semkopibas un Apgahdibas Ministrijas usliktus peenahkumus.

10. Aprinka waj rajona apgahdibas padomem peenahkas apspreest wispahrigos aprinka waj rajona apgahdibas apstahklus un dot aprinka waj rajona apgahdibas pahrsineem atteezigus norahdijumus. Tahdas pat teesibas aprinku pilsehtu domem un meestu pahrwaldibas organeem peekriht sihmejotees uf pilsehtu apgahdibu.

11. Pagastu padomem sawus uf apgahdibas leetam atteezigos lehmumus nahkas eesneegt aprinka waj rajona apgahdibas pahrsineem, kureem ir teesiba tos atzelt, ja tee runatu pretim Semkopibas un Apgahdibas Ministrijas preekschraksteem. Tahda pat teesiba peeder Semkopibas un Apgahdibas Ministrijai atteezotees uf leelaku pilsehtu apgahdibas padomju lehmumeem, kuri eesneedsami Semkopibas un Apgahdibas Ministrijai.

12. Pagasta padomes, meestu un aprinku pilsehtu paschwaldibas organi sawâs apgahdibas darischanâs sasinas ar aprinku un rajonu pahrsineem, bet leelako pilsehtu apgahdibas padomes un aprinku pahrsini ar Semkopibas un Apgahdibas Ministriju.

13. Schis likums nahk spehkâ no issludinaschanas deenas.

Rigâ, 5. dezembrî 1918. g.

Latwijas Pagastu Satwersmes pagaidu likums.

(Peenemts Latwijas Tautas Padomes sehdê, 1. dezembrî 1918. g.).

I. Wispahrejee nosazijumi.

1) Wisos Latwijas pagastos tuhdal ussahkama jaunu paschwaldibas eestahschu organiseschana uf tahlak peewesteem pamateem.

2) Kur pa okupazijas laiku agrakas pagastu robeschas tikuschas grositas, tur tâs atkal atjaunojamas.

Peesihme Gadijumos, ja augschminetâ robeschu mainu eeinteresetâs pagasta sabeedribas atsihtu par leetderigu, ta war palikt spehkâ.

3) Pagasts ir noteikts lauku apgabals ar sawu paschwaldibu. Pagasta teritorijâ eeeet wisas pagasta robeschâs atrodoschâs semes un nekustami ihpaschumi.

4) Pagasta lozekli ir wisi: a) kureem pagasta robeschâs ir dsihwes weeta, b) kureem pagasta robeschâs ir seme waj zits kahds nekustinams ihpaschums, waj ari nekustinams ihpaschums uf leetoschanas teesibam.

5) Agrakâs pagasta paschwaldibas funkzijas paleek spehkâ. Kà swarigakâs pagasta funkzijas ir minamas:

a) pagasta budscheta noteikschana un ta ispildischana,

b) pagasta klauschu pahrsinaschana un nodewu noteikschana,

c) isglihtibas eestahschu eerihkoschana un usturechana,

d) sozialâs labklahjibas un weselibas aisfardsiba,

e) lauksaimneezibas, ruhpneezibas, kooperazijas, tirdsneezibas un kredita attihstibas weizinaschana.

f) satiksmes lihdseklu ustureschana,
g) nespehjneeku apgahdiba,
h) pahrtikas jautajuma kahrtoschana,
i) sabeedrisku darbu organiseschana preeksch besdarba strahdneekeem,
k) apsardsibas organiseschana pagasta robeschâs.

6) Augschminêto usdewumu weikschanai pagasti war sawâ starpâ slehgt lihgumus un stahtees saweenibâs.

II. Pagasta paschwaldibas organi un to wehleschanas.

7) Pagastam ir sekoschi paschwaldibas organi: a) pagasta sapulze, b) pagasta padome, c) pagasta ispildu komitija un d) rewisijas komisija.

A) Pagasta sapulzes.

8) Pagasta sapulzes sastahdas no abeja dsimuma personam, kas sasneeguschas 20 g. wezumu (sk. § 4.).

Peesihme. Pagasta sapulzês un pee wehleschanâm newar nemt dalibu personas: a) kas atsihtas no teesas par gara wahjâm, b) kam ar teesas spreedumu par kriminaleem noseegumeem atnemtas wai eerobeschotas teesibas wai kas par sahdsibu, krahpschanu, sagtas mantas glabaschanu un sweschas mantas peesawinaschanos no teesas soditi ar zeetuma sodu, ja no soda ispildischanas laika naw pagahjuschi wairak kà trihs gadi.

9) Pagasta sapulze eewehl pagasta padomi un rewisijas komisiju.

10) Pagasta sapulze: a) apstiprina pagasta budschetu un gada rehkinus, b) lemj par pagasta nekustinama ihpaschuma pahrdoschanu, wai par kahda pirkschanu, c) lemj par pagasta kapitalu isleetoschanu un d) lemj par pagasta eerehdnu peenemschanu un algoschanu, kà ari e) nosaka pagasta ispildu komitejas lozeklu algas.

Peesihme. Sawas teesibas eerehdnu peenemschanâ, ari algas noteikschanâ pehdejeem pagasta sapulze war nodot sawai weetneezei — pagasta padomei.

11. Pagasta sapulze ir pilnteesiga, ja winâ peedalas ne masak kà treschdala no wiseem pagasta lozekleem, kas bauda wehleschanas teesibas.

12) Ja sasauktâ pagasta sapulze naw lehmuma spehjiga, talab ka us to eeradees masak kà weena treschdala no pagasta lozekleem, kas bauda wehleschanas teesibu, tad pagasta ispildu komitejai jaissino jauna pagasta sapulze ar aisrahdijumu, ka ta buhs spreeduma spehjiga neskatotees us eeraduschos sapulzes dalibneeku skaitu.

13) Pagasta sapulze sasauzama, ja to peeprasa: a) weena diwdesmitâ dala no pagasta lozekleem, kas bauda wehleschanas teesibas, b) pagasta padome, c) rewisijas komisija.

Peesihme. Peeprasot pagasta sapulzes sasaukschanu ir jausrahda eemesli, kadehl sapulze sasauzama. Tahdâ gadijumâ sapulzi sasauz pagasta ispildu komiteja ne wehlak kà 2 nedelu laikâ pehz eesneegtâ peeprasijuma.

14) Pagasta sapulze pati sew eewehl sapulzes waditaju un protokolistu.

15) Pagasta sapulzes lehmumi teek peenemti ar weenkahrschu balsu wairakumu, atklahti wai aisklahti balsojot, par ko lemj pate sapulze.

Peesihme. Wehleschanas nedrihkst notikt agrak, kà 2 mehneschus pehz Jurgeem un Mahrtineem. Schi peesihme naw atteezinama us preekschâ stahwoscham 1918. gada wehleschanam.

18. Katrs wehletajs bauda wehleschanas teesibas tikai weenâ wehleschanas eezirknî.

B) Pagasta padome.

16) Wisas wehleschanas ir wispahrejas, weenlihdsigas, teeschas, aisklahtas, pee kam tahdos gadijumos, kad wehlamas diwas wai wairakas personas, wehleschanas ir proporzionalas, t. i. noteek pehz samehra kahrtibas.

17) Wehleschanas teesibas bauda tahdas personas, kas nodsihwojuschas pagasta robeschâs wismas 2 mehneschi pirms wehleschanam, isnemot behglus un guhsteknus.

19. Pagasta sapulze isweht pagasta padomes lozeklus. Pagasta padome darbojas lihds tam laikam, kamehr Satwersmes Sapulze isdod jaunu pagastu paschwaldibas eestahschu wehleschanas likumu.

20. Pagasta padomê eewehlami: us 1000 wai apaksch 1000 pagasta eedsihwotajeem — 15 lozekli, us pahri par 1000 lihds 2000 eedsihwotajeem — 18 lozekli, us pahri par 2000—4000 eedsihwotajeem — 21 un us pahri par 4000 eedsihwotajeem — 24 lozekli.

21. Eewehlet pagasta padomê war katru, kam pagastâ wehleschanas teesibas.

22. Ja kahds no pagasta lozekleem atstahj sawu weetu us ilgaku laiku, wai ari pawisam, aiz eemesla, kuru padome atsihst, tad wina weetu eenem kandidats us wehleschanu isnahkumu pamata.

23. Pagasta padomes lozekli ispilda sawus peenahkumus bes noteiktas algas, bet pagasta sapulze war noteikt teem atlihdsibu par kawetâm deenam un zela isdewumeem.

24. Pagasta padome isweht no sawa widus, aisklahti balsojot, pagasta ispildu komiteju un preekschstahwjus us aprinka wai rajona padomi (sk. § 50).

25) Pagasta padome a) spreesch un lemj par wisu, kas sihmejas us pagastu saimneezibas un paschwaldibas leetam, isnemot tâs, kas peekriht pagasta sapulzei, b) gahdâ par pahrtikas jautajuma nokahrtoschanu saskanâ ar atteezigâm pahrwaldes eestahdem, c) organisê darbus preeksch besdarba strahdneekeem, d) eewehl komisijas un eerehdnus, kas israhditos par wajadsigeem atsewischkeem pagastu pahrwaldibas usnehmumeem, wai ari augstakas pahrwaldes lehmumu un rihkojumu ispildischanai, e) lemj par wispahrejeem soda noteikumeem kahrtibas un weselibas aissardsibas leetâs, pee kam soda augstakais mehrs nedrihkst sneegtees pahri par 50 rubleem, f) kontrolê pagasta ispildu komitejas darbibu un dod tai wajadsigâs instrukzijas.

26) Pagasta padome, aisklahti balsojot, eewehl sawu preekschsehdetaju un ta beedri, kà ari protokolistu.

27) Pagasta padomi sasauz un wada tâs preekschsehdetajs wai ta beedris, reisê ari pasinojot, kahdas leetas noliktas padomes apspreeschanai.

28) Pagasta padomes sehdes ir kahrtejas, kuras noteek wismas reisi mehnesî, un ahrkahrtejas. Kahrtejâs sehdes issinojamas wismas 7 deenas eepreeksch sehdes ar pawehstem. Ahrkahrtejâs sehdes ari issinojamas ar pawehstem un ar tahdu aprehkinu, lai padomes lozekleem netiktu nemta eespehja sehdê eerastees.

29) Pagasta padomes ahrkahrtejâs sehdes sasauzamas, ja to wehlas: a) ispildu komiteja, b) rewisijas komisija, c) ⅓ dala no pagasta padomes lozekleem.

30) Pagasta padome isspreesch leetas, kuras tai teek preekschâ: a) pagasta padomes preekschsehdetajs, wai b) padomes atsewischki lozekli, c) ispildu komiteja, d) rewisijas komisija, e) augstakas pahrwaldibas eestahdes, f) priwatas personas.

31) Eerosinajumus un preekschlikumus pagasta padome war usdot atsewischkâm padomes komisijam ar leetprateju lihdsdalibu, pee kam ari padomes sehdês war peedalitees leetprateji, bet bes balss teesibam.

32) Padomes sehde ir pilnteesiga, ja tajâ peedalas ne masak kà puse padomes lozeklu.

Peesihme. Ispildu komitejas lozekli peedalas padomes sehdês ar balss teesibu. Ja padomê isspreesch suhdsibas par atsewischku ispildu komitejas lozeklu darbibu, tad pehdejee scha jautajuma apspreeschanâ newar peedalitees.

33) Padome isschkir wisas leetas ar weenkahrschu balsu wairakumu. Pee lihdsiga balsu skaita jabalso otrreis un ja ari tad balsis dalitos lihdsigâs dalâs, preekschlikums usskatams par atraiditu.

C) Ispildu komiteja.

34) Pagasta ispildu komiteja ir pagasta pahrwaldes organs, kas ispilda pagasta sapulzes un pagasta padomes lehmumus.

35) Pagasta ispildu komiteja sastahw no preekschsehdetaja un 3—7 ispildu komitejas lozekleem, pehz padomes atsinuma.

36) Pagasta ispildu komiteju eewehl us to paschu laiku, kà pagasta padomi (sk. § 19).

37) Ispildu komitejas preekschsehdetajam, wai kahdam no winas lozekleem jabuht klaht pagasta padomes sehdê, lai wajadsibas gadijumâ dotu padomei paskaidrojumus.

38) Ispildu komiteja:

a) pahrwalda pagasta mantu, zik tahlu ta nodota winas sinaschanâ no pagasta sapulzes wai pagasta padomes.

b) pahrrauga ari wisus pagasta eerehdnus atsewischkâs pagasta pahrwaldes eerihzibâs.

c) ruhpejas par to, ka pagastâ eewehro kahrtibas nosazijumus un ispilda wisus pagasta sapulzes, pagasta padomes un augstako pahrwaldes eestahschu rihkojumus.

d) isdod pilnwaras teesas leetâs un zitâs darischanâs,

e) sastahda pagasta budscheta projektu, ja ta sastahdischanu pagasta padome naw ustizejuse sewischkai komisijai,

f) ruhpejas par pahrtikas leetam, saskanâ ar pagasta padomes isdoteem lehmumeem.

39) Ispildu komitejas preekschsehdetajs pahrwauga rakstu darischanas, grahmatweschanu, kà ari isdod dokumentus.

40) Ispildu komitejâ newar eewehlet apsardsibas eerehdnus.

41) Pagastam ir sawa seegele, kura glabajas pee ispildu komitejas preekschsehdetaja.

D) Rewisijas komisija.

42) Rewisijas komisija sastahw no 3—5 lozekleem, kurus eewehl us § 19 paredseto laiku.

43) Rewisijas komisijai, pehz pagasta darbibas gada nobeigschanas, jaisdara rewisija wisâ pagasta pahrwaldibâ un saimneezibâ.

44) Rewisijas komisija war isdarit rewisiju ari katrâ zitâ laikâ.

45) Rewisijas komisija pasino par rewisijas isnahkumeem pagasta sapulzei, kà ari pagasta padomei.

46) Rewisijas komisijas sinojumeem jabuht atklahti peeejameem pagasta pahrwaldê.

III. Pagasta paschwaldibas eestahschu pahrraudsiba un suhdsibas.

47) Suhdsibas par pagasta organu nelikumigeem lehmumeem un rihzibu, kà ari suhdsibas par nelikumigâm wehleschanam isspreesch apgabala teesas paschwaldibas sesijâs.

48) Pagasta paschwaldibas eestahschu pahrraudsiba, darbibas saskanoschana un darbibas eerosinajumi peekriht aprinku wai rajonu padomem.

49) Aprinku wai rajonu padomes sastahdas no delegateem, kurus eewehl pagastu padomes ik pa 2 delegateem no katras pagasta padomes.

50) Aprinku wai rajonu padomes notur sehdes wismas reisi mehnesî, peedalotees waldibas pilnwarotai personai, kuras pahrsinâ ari atrodas padomes darbwadiba.

51) Aprinku wai rajonu padomes lehmumi ir preeksch pagastu paschwaldibas eestahdem obligatoriski.

52) Suhdsibas par aprinku wai rajonu padomem isschkir eekschleetu ministrija.

53) Latgalê turpina darbibu tâs paschwaldibas eestahdes (pagastu un aprinku semstes), kuras eewehletas us Kreewijas pagaidu waldibas (t. i. Kerenska waldibas) 1917. gadâ isdotâ paschwaldibas likuma pamata, lihds sewischka rihkojuma isdoschanai. Schim paschwaldibas eestahdem wahzu okupazijas wara nodod wisas leetas, kas peekriht paschwaldibas eestahschu kompetenzei.

54) Wiseem pa okupazijas laiku no wahzu pahrwaldes eezelteem eerehdneem un eestahdem, kam bij nodotas agrako paschwaldibas eestahschu funkzijas, bes kaweschanâs janodod atteezigâs pahrwaldes nosares un darbiba jauneewehletam pagastu ispildu komitejam, kuras wajadsibas gadijumâ isdara atsewischkas rewisijas un sastahda par darbibas pahrnemschanu atteezigus protokolus.

55) Schis likums nahk spehkâ tuhdal pehz wina isludinaschanas.

Waldibas rihkojumi un pawehles.

Usaizinajums.

Wisus latweeschus-wirsneekus, kà ari kareiwjus, kuri tuhlin wehlas eestahtees jaundibinamâ Latweeschu rotâ, sem sinameem noteikumeem, luhds nekawejoschi peeteiktees Romanowa eelâ Nr. 75. Peeteizotees jausrahda dokumenti. Peenemschana sahkas sestdeen, 14. dez., pulkst. 10 no rihta.

Apsardsibas Ministrija.

Seedojeet muhsu semes sargeem siltu welu un drehbes!

Apsardsibas Ministrija luhds wisus Latwijas pilsonus seedot muhsu semes sargeem siltu welu, zimdus, sekes, zepures, ausu sargus, taschozinus un zitus preekschmetus, kas pastahwot aukstam laikam loti nepeezeeschami.

Seedojumus ar pateizibu nem preti Apsardsibas Ministrijâ, Aleksandra eelâ 37/39, dsh. 8.

Apsardsibas Ministrija.

Pasinojums.

Laipni pateikdamees teem, kas greesuschees pee manis, lai peedahwatu sawus spehkus eekschleetu pahrwaldibas daschadâs nosarês, atwainojos, ka newaru katrâ atsewischkâ gadijumâ pats pahrleezinatees par peedahwatâ darba spehka isleetoschanas eespehjamibu, un tadehl luhdsu pazeestees, ja katra wehleschanâs schai sinâ nebuhtu tuhdal ispildita.

Pahrwaldibu tahlak nokahrtojot zeru, ka warês apweerinat wehl daudsu labu spehku peedahwajumus.

Rigâ, 12. dezembrî 1918. g.

Eekschleetu ministrs: Dr. M. Walters.

Latwijas pasta pagaidu takse.

1) Wehstules: Weetejâs, lihds 15 gr. (1 un weenu sestdallot.) — 10 kap., un par tahlakeem 15 gr. un dalam — 5 kap. Ahrejâs — par katreem 15 gr. — 15 kap.

Peesihme: Swars preeksch weetejâm wehstulem eerobeschots ar 400 gr. (1 mahrz.), un ahrejâm — 1 klgr. un 200 gr. (3 mahrz.).

2) Pastkartes: weetejâs un ahrejâs — 5 kap.

3) Drukas darbi: par katreem 100 gr. 5 kap., aprobeschojot swaru ar 2 klgr. (156 lot.).

4) Weikala papiri: lihds 300 gr. — 15 kap., un par katreem tahlakeem 100 gr. — 5 kap., aprobeschojot swaru ar 2 klgr. (156 lot.).

5) Pretschu paraugi: lihds 200 gr. — 10 kap., 300 gr. — 15 kap. un 350 gr., 20 kap., aprobeschojot swaru ar 350 gr.

Peesihme: Jaukti suhtijumi, sastahwoschi no drukas darbeem, weikalu papireem un pretschu paraugeem, aprehkinami pehz weikalu papiru takses, aprobeschojot swaru ar 350 gr.

6) Par apdroschinaschanu: — 20 kap.

7) Laikraksti: isnahkoschi ne wairak kà 1 reisi deenâ — 18 proz., 2 reis nedelâ — 16 proz., 1 reisi nedelâ — 14 proz. un 1 reisi mehnesî — 10 proz. no parakstischanas maksas.

Eekschleetu ministra beedrs: A. Birsneeks.

Pasta, telegrafa un telefona pahrsinis: Inscheneers A. Stuhrits.

Rihkojums.

Ar noluhku paahtrinat wahzu okupazijas pahrwaldes pahrtikas organisazijas eestahschu un usnehmumu sanemschanu weetejâs rokâs, Latwijas Pagaidu Waldiba leek preekschâ weetejeem paschwaldibas organeem (pilsehtu, meestu, un pagastu waldem) nekawejoschi stahtees pee aprahdito usnehmumu un eestahschu pahrnemschanas, eewehrojot pee tam sekoschus norahdijumus:

1. Pahrnemschana sihmejas us sekoscheem preekschmeteem:
   a) aprinku walschu (Kreisamtu) wai saimneezibas ofizeeru rihzibâ esoscheem pahrtikas krahjumeem, lopeem, lopbaribu, lauksaimneezibas rihkeem un maschinam un daschadeem ziteem us lauksaimneezibu atteezigeem materialeem;
   b) saimneezibas ofizeeru saimneezibam wisâ pilnibâ, neissledsot darbwedibas grahmatas, dokumentus un naudu kasês;
   c) atsewischkâm okupazijas pahrwaldes eekahrtotâm saimneezibam;
   d) sinehdem, maschinu remontu darbnizam lihds ar winu inwentaru un krahjumeem;
   e) lauksaimneezibas inwentaru, kas panemts no behglu saimneezibam un atrodas okupazijas pahrwaldes eestahschu pahrsinaschanâ.
2. Pee aprahdito eestahschu pahrnemschanas paschwaldibas organi rihkojas katrs sawa eezirkna robeschâs. Ja sanemamâ eestahde kalpojuse wairaku paschwaldibas weenibu wajadsibam, tad pee pahrnemschanas sastahdas komisija no wisu scho weenibu preekschstahwjeem.
3. Pee atsewischku eestahschu pahrnemschanas peedalas wismas 3 personas, kuram peeklahjas:
   a) noteikt pahrtikas krahjumu [illegible], isnemot kartupelus, kuru daudsums [illegible] jams;
   b) aprakstit wisadus saimneezibas materialus;
   c) usrakstit kà dsihwo, kà nedsihwo inwentaru;
   d) aprakstit darbibas grahmatas un dokumentus, un
   e) noteikt kases naudas stahwokli.

Latwija.

Latwijas walsts isselschanâs un pastahweschana.

Neatkarigâs un patstahwigâs Latwijas walsts ideja latweeschu sirdis klusam lolojâs jau sen. Us ahru ta wareja parahditees tikai pehz tam, kad us to eestahjâs labwehligaki apstahkli. Tee nahza sakarâ ar pasaules karu, kad kreewu birokratijai gribot negribot wajadseja sawus pret masajâm tautam leetotos spaidus atslahbinat. Ja sahkumâ latweeschu kareiwji ar wisu sirdibu dewâs zihnâ pret ahrejo eenaidneeku kà Kreewijas pawalstneeki, tad kara gaitai wehlak kluhstot nelabwehligai un eenaidneekam eebruhkot latweeschu semê, latweeschos nobahla Kreewijas aisstahweschanas peenahkums kà tahds, bet to weetâ wisâ spilgtumâ usleesmoja Latwijas, sawas dsimtâs semes apsargaschanas wajadsiba. Par scho ideju organisetee latweeschu strehlneeku pulki ar wisu waronibu un sparu dewâs zihnâ un zik daudsi nolika par to sawas galwas us tehwijas eschas, zik wehl wairaki seedoja tai sawu spehku un weselibu... Kaut wisi upuri likâs sahkumâ weltigi — bet suduschi tee tomehr nebij; neweens ar paschaisleedsibu un ustizibu pildits peenahkums newar palikt bes saweem augleem. Tam tizeja un us to palaidâs tee wihri, kas ahreji wisneisdewigakos apstahklos un ar wisleelakam gruhtibam zihnidamees organiseja latweeschu tautas preekschstahwneezibu, kaut formali nepilnigu, tomehr peeteekoschu latweeschu neatkaribas idejas represênteschanai to pasaules leelwalstu preekschâ, kuru noteikschanâ bij japahreet maso, senak apspeesto un wajato tautu liktenim. Domajam Latweeschu Nazionalo Padomi, kuras darbineeku nopelnus pilnigi warês nowehrtet tikai wehlakos laikos wehsture. Tàpat kà to waronu kareiwju, kas sawas asinis islehja par Latwiju, bet paschi winas isselschanos wairs nepeedsihwoja. Bet mehs, kas winu pulkinu auglus jau baudam, wai wehl baudisim, lai paturam winus pateizigâ peeminâ un atweeglojam wehl dsihwajeem winu likteni, zik tahlu tas prasitu sabeedribas pabalstu.

Laika ritenis nedaudsu mehneschu laikâ apgreesees un pazehla latweeschu tautas likteni no wisbeszerigakâs tumsas gaischâ gaismâ. Spehji sabrukuse ta wara, kura winu teeschi wai neteeschi kalpinaja jau ilgus gadu simtenus. Latweeschi tagad uselpo. Latweeschu Nazionalâs Padomes weetâ nostahjuses Latweeschu Tautas Padome un 18. nowembra atklahtâ sapulzê pasludinajuse sewi par suwerenâs waras nesejn latweeschu apdsihwotâ semê. Latweeschu senâs ilgas pehz sawas paschas neatkarigas walsts ir peepildijuschâs un kluwuschas atklahti redsamas Tautas Padomê un no winas isweehletâ Latwijas Pagaidu Waldibâ. Schee Latwijas walsts organi jau stahjuschees darbâ un faktiskâ semes pahrwaldiba pamasam pahreet winu sinâ no Wahzijas kara un ziwilâm eestahdem. Sapnis kluwis par pateesibu!

Lihdsâs gawilem par to, newar leegt, pazelas ari ruhpju un baschu pilnas balsis par jaunâs walsts pastahweschanas spehjam. Netruhkst tai ari naidneeku, kas praweeto tai drihsu galu. Teesa gan, wisneiabwehligakos laika apstahklos eekrita Latwijas walsts dsimschanas stunda. Gan beidsees ilgais karsch, bet ta sekas wismagak sajuhtamas ispostitâ un lihds pamatam issuhktâ semê. Truhkst pahrtikas, truhkst raschoschanas lihdseklu, truhkst naudas, truhkst ari darba. Walsts kase tukscha un wisnepeezeeschamakee lihdsekli jasagahdâ gan labprahtigu seedojumu, gan aisnehmuma zelâ. Lihdsâs wisam tam laupitaju bandas apdraud jaunâs walsts robeschas, kurâm wehl naw ko pretim stahdit peeteekoschu aissardsibas spehku. Wiss tas norahda, zik gruhti ir jaunâs walsts waldibas usdewumi. Wai wina spehs tos paweikt?

Ja, tas winai isdosees! Ja wina pate buhs sawam usdewumam ustiziga, un ja winu ar pilnu palaidibu un energiju pabalstis wisi walsts pilsoni un pate tauta. Isturigs un lihds galam paschapsinigs darbs ween war Latwijas pastahweschanu nodroschinat, zik tas no winas paschas atkaras.

Jazer, ka leelais laiks un wina leelee usdewumi atradis ari Latwijâ leelus, saweem peenahkumeem peemehrotus laudis, — kas neween prot sajuhsminatees par kahdu ideju, bet ari isszihnit winas pastahweschanu, kaut tas maksatu wissuhrakos sweedrus. Esam jau ari tikai wehl lihduma lauseji sawas walsts ustureschanas sinâ. Nepratisim wai negribesim isturet, — nogrimsim atkal senakâ atkaribâ no sweschneem un nospeestibâ...

Tà tad no mums pascheem atkaras, zik mehs buhsim sawas neatkarigas, brihwas, patstahwigas Latwijas zeenigi!

Rigas pilsehtas reorganisetâs domes sastahwâ eeeet pawisam 90 domneeki. Pehz frakzijam un tautibam tee sadalas schahdi:

1) No sozialdemokratiskâs strahdneeku partijas 24: Frizis Menders, Wilis Strautans, Karlis Kurschewizs, Emilija Kurschewiz, Dr. Pauls Kalninsch, Klara Kalnin, Karlis Dehkens, Jekabs Rawels, Andrejs Petrewizs, Woldemars Bastjans, Kristaps Eliass, Ernests Auninsch, Margers Skujeneeks, Adams Kreewinsch, Jahnis Rosentals, Peters Reischols, Woldemars Kalninsch, Julijs Zelms, Karlis Bense, adw. Aleksandrs Neubergs, adw. Wilis Holzmans, Augusts Kakis, Jahnis Jakobsons, Ernests Pehrkons.

2) No Latwijas sozialistu-rewoluzionaru partijas labâ spahrna 3: Jahnis Schmidts, Teodors Dalgis un Eduards Traubergs.

3) No schihdu „Bunda" 4: Dr. Julijs Eliasbergs, Arons Papiermeistars, Aba Schermans, Isaks Kasinezs.

4) No apweenotâs schihdu sozialistiskâs partijas 3: Dr. Sauls, Dubinskis un sw. adw. Filips Lazkis.

5) No Latwijas demokratiskâs partijas 15: insch. Mikelis Bruscha, Dr. med. Peters Snikers, Jahnis Maldups, Richards Gegers, Juris Alksnis, Alfreds Andersons, direktors Peters Osolinsch, Karlis Seibe, Peters Silowitschs, Friedrichs Sommers, Martinsch Karlsons, Gederts Petermans, Jahnis Wihtols, Karlis Luhsis, Frizis Petersons.

6) No Latwijas radikaldemokratiskâs partijas 3: adw. Jahnis Sahlits, adw. Gustaws Semgals, Andersons.

7) No latweeschu nazionaldemokratu partijas 3: Atis Keninsch, Karlis Galwinsch un Dr. Matwejs.

8) No latwju neatkaribas partijas 1: Jahnis Eikerts.

9) No latwju republikanu partijas 3: adw. Fridrichs Groswalds, adw. Aurels Seebergs un Dr. O. Skuja.

10) No wahzeescheem 13: Julijs Dahlfelds, Pauls Riebensams, Dr. Leo Berkholzs, Eischens Schwarzs, Aleksandrs Steinerts, Erwins Morizs, Walters Sadowskis, Teodors Schummers, Bruno Hoffmans, Wilhelms Wendts, Oskars Fleischers, Eduards Ledebohms un Wilhelms Schreiners.

11) No schihdeem 5: sw. adw. Pauls Minzs, insp. Leo Fischmans, sw. adw. Schano Tons, Dr. Isaks Joffe un insch. Jakobs Landaus.

12) No kreeweem 5: Aleksandrs Botschagows, Peters Ladigins, Feodors Pawlows, Wladimirs Presnakows, Wasilijs Fomins.

13) No poleem 1: sw. adw. Iwans Holewo un kà pastahwigs substituts sw. adw. Josifs Schablowskis.

14) No leischeem 2: insch. F. Wanagass un Kendis Latwis.

15) No igauneem 1: mahzitajs Talmeistars.

Sawâ 5. dezembra sehdê Rigas jaunâ dome nolehma pilsehtas waldê eewehlet — bes pilsehtas galwas Gustawa Semgala — wehl 9 waldes lozeklus un schajos amatos ar balsu wairakumu eekluwa: s.-d. Julijs Zelms un Karlis Bense, demokrati insch. Mikelis Bruscha un Dr. Peters Snikeris, republikans adw. Friedrichs Groswalds, naz. dem. Atis Keninsch, kreews Peters Lodigins, wahzeetis Pauls Riebensams un schihds Dr. Isaks Joffe.

Bes mineteem pilsehtas waldes lozekleem par pilsehtas galwas beedreem eewehleti (s.-d.) Dr. Pauls Kalninsch un (wahz.) Leo Berkholzs.

Ahrsemes.

Igaunija.

Garakâ rakstâ Terbatas „Postimees" eestahjas par to, ka Eesti republikas brihwosta eerihkojama newis galwaspilsehtâ Rewelê, kurai japeeschkirot pahrwaldibas pilsehtas raksturs, bet Baltijas portâ, kura esot tàpat ween tuwejâ Reweles preekschosta un plaschajai juhrai stahwot tuwak, nekâ pehdejâ. Baltijas porta peewilkschot okeana leelos twaikonus un ar sekmem istureschot konkurenzi ari ar Rigu un Wentspili. Terbatai turpretim japaleekot par Igaunijas skolu pilsehtu.

Rewele. Igaunu preses biroja pilnwarots issinot sekoscho:

Anglu konsuls Helsingforsâ dabuja no sawas waldibas 7. dezembrî ofizialu telegramu ar schahdu saturu: Us Igaunijas waldibas preekschstahwju zeeschu luhgumu Parisê un Londonâ, kahda anglu flote nems Reweli sawâ apsardsibâ, lai to palihdsetu apsargat no leelineeku nedsirdeteem waras darbeem. Konsuls apleezina, ka flotei wajadsetu atrastees Reweles tuwumâ.

Somija.

Helsingforsâ, 12. dez. Somijas pawaldonis Swinhufwuds ar rakstu Somijas saeimai atteizâs no amata. Wina weetâ eewehlês generali Mannerheimu.

Kreewija.

Londonâ, 11. dez. „Times" sino no Omskas, ka kreewu kara pulki 2. dezembrî Werchoturjas tuwumâ Uralos usbrukuschi leelineeku armijai un sakahwuschi tâs labo spahrnu, kas apdraudeja Jekaterinburgu. Isnihzinata wesela leelineeku brigade, pee kam krituschi guhstâ 1000 zilweki ar daudseem kara materialeem.

Berlinê, 12. dez. Kà „Vorwärts" sino, padomju waldiba eesneeguse Anglijas, Franzijas, Italijas un Seemel-Amerikas Saweenoteem Walstim protestu pret reetumwalstu kara pulku eeeeschanu Kreewijâ, kurâ starp zitu saka: „Azumirkli, kad reetumsaweenoto karaspehks eeet Kreewijas robeschâs un winu flote tuwojas agrakâs Kreewijas krasteem. Padomju waldiba wehl reis swinigi protestê pret scho launprahtigo usbrukumu". Padomju waldiba pasino, ka wina ir gatawa slehgt meeru, bet pret usbrukumeem usstahsees winas ustizamâ un droschsirdigâ sarkanâ armija.

Sweedrija.

Berlinê, 12. dez. Pehz somu ofiziala sinojuma, us twaikona „Polhem", ar kuru bija nodomajis zelot us Peterpili padomju waldibas bijuschais preekschstahwis Stokholmâ Worowskis, aptihlati leelâ skaitâ swarigi dokumenti, no kureem redsams, ka leelineeki Stokholmâ sparigi rihkojuschees, lai sazeltu wispasaules rewoluziju.

Franzija.

Londonâ, 13. dez. Twaikonis „George Washington" schodeen pulksten 12 un 50 min. deenâ eebrauza Brestas ostâ (ar presidentu Wilsonu. red.).

Wahzija.

Berlinê, 11. dez. Kà „Berl. Tagebl." dsirdejis, walsts wadibai esot noluhks sastahdit tautas armiju, kurai jastahjas senakâs pastahwigâs armijas weetâ. Galigi lehmumi wehl naw notikuschi.

— 12. dez. Politiskâs aprindas dsihwi pahrspreesch baumas par reetumwalstu isdaudsinateem noluhkeem eesneegt Wahzijai ultimatuma weidâ sinamas prasibas par waldibas nostiprinaschanu. Berlines awises domâ, ka wezâ reichstaga sanahkschana waretu buht eespehjama, lai jauno waldibu apstiprinatu. Bet wadoschais eeskats ir tas, ka nesaikanas weeniâ issludinaschana waretu buht satwersmes sapulzes wehleschanu jo agrakais terminsch.

Strahdneeku un saldatu padomju ispildu padome wakar nolehma no zeetumeem atlaist par kara likumu pahrkahpumeem nosoditos un neusturet spehkâ kreewu delegazijas eeluhgumu us Wiswahzijas strahdneeku un saldatu padomju konferenzi.

Eewehrojot ahrkahrtejo isdewumu peeaugschanu, dselsszelu pahrwaldê nodomats pasascheeru tarifus paaugstinat par 60 proz. Dselsszelu amatneekeem algas pazelot par 100 proz., isdewumi jau wairoschotees par 400 milj. gadâ.

Baselê, 11. dez. Otrdeenas rihtu presidents Puankarê eeradâs Kolmarâ, sagaidits no generala Kastelno un pilsehtas eestahdem.

Trierâ, 12. dez. Pameera komisijas wahzu delegati wisi te eeraduschees un atrodas weesnizâs stingrâ apsardsibâ; neweenu apmekletaju pee teem nepeelaisch. Schodeen Trierâ atbrauks marschals Foschs.

Berlinê, 11. dez. Reetumwalstu delegati pameera komisijâ usstahdijuschi prasibu, ka Wahzijai tuhdal jaatsauz daudsee wahzu ofizeeri, kas kreewu sarkanâ armijâ eenem pawehlneeku weetas. Wahzijas preekschstahwji tuhlin paskaidrojuschi, ka ar winas peekrischanu neesot neweena wahzeescha leelineeku armijâ. Warot buht runa tikai par guhstekneem, kas ar waru peespeesti eestahtees sarkanâ armijâ, wai par tahdeem, kas pee leelineekeem pahrgahjuschi.

Berlinê, 12. dez. Wolfa telegrafa biroja no droscha awota dsirdejis, ka kahdi 1000 jaunu wihreeschu, wiswahzu wezaku dehli, no Strasburgas aisweesti pee spaidu darbeem Belgijâ.

Berlinê, 12. dez. Reichstaga presidents Fehrenbachs rakstijis reichstaga lozekleem wehstuli, kurâ tas aisrahda us to, ka Wahzijas eenaidneeki negrib eelaistees sarunâs ar tagadejo Wahzijas waldibu, bet atsihst reichstaga un bundesrahta teesibas sastahdit likumigu walsts waldibu un sastahdit nazionalsapulzes wehleschanu likumu. Tà ka laika wajadsiba ilgaku kaweschanos nepeelaischot, tad winsch eesauzot reichstagu, nenosakot wehl sesijas weetu un laiku.

Tautas pilnwarneeku padome, kura ari sanehma scho wehstuli, atbildeja, ka Fehrenbacha apgalwojumi neesot dibinati. Reichstags un bundesrahts beiguschi pastahwet kà likumdewejas eestahdes.

Trierâ, 13. dez. Pameera lihgumu schodeen nolehma pagarinat lihds 17. janwarim 1919. g

4. Par katras atsewischkas eestahdes pahrnemschanu sastahdams ihpaschs akts, kurâ eerakstami t. ah. umt, materiali un inwentars, uskaitamas darbibas grahmatas un dokumenti un usrahdams kases stahwoklis. Akts parakstams no wiseem sanemschanas dalibneekeem.

Pahrnemschanas aktis, darbwedibas grahmatas, dokumenti un naudas sumas nododamas Pahrtikas Ministrijas aprinku preekschstahwjeem, kuri atrodas katrâ aprinka pilsehtâ.

Pahrtikas krahjumi pahrnemamos usnehmumos un eestahdes nododami ustizamu personu glabaschanâ lihds sewischkam Pahrtikas Ministrijas aprinka preekschstahwja rihkojumam; tas pats sihmejas us nedsihwo inwentaru, peelaischot wina leetoschanu saimneezibâs. Dsihwais inwentars, ja ween apstahkli atlauj, jaatstahj pahrnemamâs saimneezibâs pret parakstu, waj pretejâ gadijumâ nododams mitinaschanâ. Pahrtikas krahjumi pilsehtâs isleetojami tekoschâm wajadsibam.

Ministru Presidenta weetâ
parakstijis Semkopibas Min. beedrs
Aug. Kalninsch.

Rigâ, 10. dezembrî 1918. g.

Pasinojums.

Ir aisleegts pirkt kautkahdas mantas, prezes, materialus un t. t. no wahzu kara spehka eestahdem un no atsewischkeem kara spehka peederigeem.

Ministru Presidents:
Ulmanis.

Rigâ, 29. nowembrî 1918. g.
Nr. 12.

Pasinojums.

Pamatodamâs us noslehgtâ lihguma noteikumeem, Pagaidu Waldiba dara sinamu, ka wina sawu preekschpirkschanas teesibu us wahzu kara un ziwilwaldes pahrdoschanai peedahwateem krahjumeem, mantam un eetaisem nodod tahlak pilsehtu un pagastu waldem, kuras teek usaizinatas scho teesibu isleetot, katrâ gadijumâ, kur tas israhditos par isdewigu un derigu. Pee pirkschanas war peedalitees ari kooperatiwi. Nopirktee preekschmeti isleetojami pilsehtu un pagastu wajadsibam, waj ari taisnigâ kahrtâ pahrdodami tahlak eedsihwotajeem teeschai leetoschanai.

Uspirzeji un spekulanti no pirkschanas galigi isslehdsami.

Ministru Presidents
Ulmanis.

Rigâ, 3. dezembrî 1918. g.

Obligatorisks noteikums.

Latwijas Pagaidu Waldiba ar scho aisleeds bes atteezigas atlaujas iswest no Latwijas walsts jebkahdus pahrtikas lihdseklus, kurus leeto zilweku usturam.

Apgahdibas Ministrim peeschkirta teesiba atsewischkos gadijumos isdot isweschanas atlaujas us noteikteem daudsumeem masak swarigu usturas lihdseklu.

Kontrole par scho noteikuma isweschanu dsihwê peekriht weetejeem administrazijas un dselsselu eerehdneem un apgahdibas organeem.

Schis noteikums stahjas spehkâ tuhlin pehz wina isfludinaschanas laikrakstos.

Latwijas Pagaidu Waldibas
Ministru Presidents Ulmanis.

Rigâ, 4. dezembrî 1918. g.
Nr. 133.

Obligatorisks noteikums.

Pilsehtu eedsihwotaju apgahdaschanas nolukâ Latwijas Pagaidu Waldiba usleek sekoschas pahrtikas lihdseklu obligatoriskas nodewas Zehsu, Walmeeras un Walkas aprinku saimneezibam:

rudsu . . . 4 pudi no puhrweetas,
meeschi . . 5 " " "
ausu waj mistru 5 " " "
kartupelu . . 30 " " "

Nodomatee daudsumi sihmejas us tihrumu platibu, no kuras 1918. g. rascha eewahkta.

Peesihme. Apsihmetâs nodewas sihmejas weenigi us pilsehtu apgahdaschanu; weetejo besemneeku apgahdaschanai pagastu paschwaldibas organeem ir teesiba uslikt pagastu saimneezibam papildu nodewas.

Par nodoto labibu Pagaidu Waldiba maksâ kara rublos waj ost-naudâ:

par rudseem . . . 15 rubku pudâ
" meescheem . . . 12 " "
" ausam . . . . 9 " "
" kartupeleem . . 5 " "

Aprahdito daudsumu nodoschanas laiku un weetas, kâ ari naudas samaksas weidu pasinos Apgahdibas Ministrijas pilnwarneeki un pagastu paschwaldibas organi.

No minetâm nodewam ir atswabinatas saimneezibas, kuras aprahditos daudsumus jau nodewuschas wahzu pahrwaldes organeem, sabeedribas „Konsums" agenteem, waj zeetuschas pilnigu labibas neraschu. Bes tam no rudsu nodoschanas atswabinatas saimneezibas, kur 1918. g. rudsu rascha eewahkta no platibas, masakas par 3 puhrweetam, ja tajâ paschâ laikâ schahdâs saimneezibâs ar sawu raschu ustur 4 waj wairakus eedsihwotajus us katru rudsu puhrweetu. Tâpat no kartupelu nodoschanas atswabinatas saimneezibas, kur 1918. g. kartupelu stahdijums ir pus (½) puhrweetas waj masak.

Kontrole par nododameem daudsumeem un saimneezibu atswabinaschanu no nodewam ir uslikta pagastu paschwaldibas organeem, aprinku pahrtikas pahrsineem un Apgahdibas Ministrijas pilnwarneekeem.

Neteek peekaista aisbildinaschanâs par nodoschanas neeespehju dehl labibas pahrdoschanas waj isdoschanas zitadâ weidâ, isnemot gadijumus, kas schajos nosazijumos paredseti.

Personas, kuras bes likumiga pamata atteikees aprahditos daudsumus nodot, sodis, saskanâ ar Pagaidu Waldibas noteikumeem.

Latwijas Pagaidu Waldibas
Ministru Presidents
un Apgahdibas Ministrs Ulmanis.

Rigâ, 4. dezembrî 1918. g.
Nr. 138.

Paskaidrojums.

Sihmejotees us Latwijas Pagaidu Waldibas isdoto noteikumu par obligatoriskâm labibas un kartupelu nodewam Zehsu, Walmeeras un Walkas aprinkos pilsehtu apgahdaschanas nolukâ, Pahrtikas Ministrija atrod par wajadsigu paskaidrot sekoscho:

1. Pagaidu Waldibas noteikumâ aprahditâs labibas un kartupelu zenas jasaprot kâ augstakâs zenas, kahdas maksajamas par labu, tihru labibu. Par masaka labuma labibu atrehkinâs 10—20 proz. (1 desmito lihds 1 peekto dalu) no schis augstakâs zenas. Tas pats sihmejas ari us kartupeleem.

2. Par wasarajas labibas mistru teek maksata tahda pat zena, kâ par ausam.

3. Labibas nonemschana no laukfaimneekeem ustizeta Zentralai Saweenibai „Konsums", kura jau eerihkojuse peenemschanas weetas minetos aprinkos.

4. Labibas nonemschana nostahdita sem Pahrtikas Ministrijas teeschas usraudsibas, kura peenemschanas weetâs suhta sawus preekschstahwjus.

Pahrtikas Ministra beedrs
J. Blumbergs.

Rigâ, 7. dezembrî 1918. g.

Obligatorisks noteikums.

Latwijas Pagaidu Waldiba ar scho nosaka, ka Kursemes saimneezibas, kuras lihds scha noteikuma isfludinaschanai naw ispildijuschas wahzu pahrwaldes usliktâs tekoscha gada labibas nodewas, naw no labibas nodoschanas atswabinatas, bet Pagaidu Waldiba patur teesibu schahdas saimneezibas aizinat pee scha peenahkuma ispildischanas. Labibas daudsumus, kahdi aprahditâm saimneezibam nododami, un labibas zenas — issinos Latwijas Apgahdibas Ministrija, bet nodoschanas laiku un weetas norahdis weetejee pahrtikas organi saskanâ ar Apgahdibas Ministrijas rihkojumeem.

Latwijas Pagaidu Waldibas
Ministru Presidents Ulmanis.

Rigâ, 4. dezembrî 1918. g.
Nr. 132.

Pahrtikas lihdseklu rekwiseschana apsardsibas kara spehka usturam.

Kara spehkam wajadsigee produkti sagahdajami obligatorisku nodewu weidâ. Pagastu waldem waj ispildu komitejam jaruhpejas, ka Pahrtikas Ministrijas pilnwarneeka produktu peeprasijumus kahrtigi un laikâ realisetu, sadalot nodewas pehz katras saimneezibas spehjam. Rekwisizijas darbu isweschanai un produktu usglabaschanai pilnwarneekam ir teesiba rekwiset traukus, swarus un telpas, kâ ari peeprasit schkuhts sirgus un sanemt pagaidu leetoschanâ dsirnawas, par ko wisu isdodamas atsewischkas sihmes.

Pahrtikas produktu rekwiseschanai sastahdas komisija no Pahrtikas Ministrijas preekschstahwja, kâ komisijas preekschneeka, un diweem lozekleem — weetejeem laukfaimneekeem, no kureem weens lozeklis ir ta pagasta preekschstahwis, kas produktus nodod. Par nodewu peenemschanu sastahdams akts un wisu nodewejeem jaisneeds noteiktâs rekwisizijas kwihtes ar wisu komisijas lozeklu paraksteem; kwihtes Pagaidu Waldiba ispirks pusgada laikâ.

Pahrtikas lihdseklu un lopbaribas zenas (ostnaudâ waj zara rublos) sekoschas: par rudseem 8 rbl. pudâ, par meescheem 6 rbl. pudâ, par ausam 4 rbl. pudâ, par leellopeem dsihwswarâ 12 rbl. waj 24 rbl. puds galas, par zuhkas galu 36 rbl. pudâ, par sweestu 3 rbl. mahrz., par taukeem (zuhku) 2 rbl. mahrz., par beespeenu 50 kap. mahrz., par kartupeleem 2 rbl. 50 kap. pudâ, par skahbeem kahposteem 4 rbl. pudâ, par kahleem un burkaneem 2 rbl. 50 kap. pudâ, par seenu waj ahboliu 1 rbl. 75 kap. pudâ, par wasaraja salmeem 80 kap. pudâ.

Rihkojums.
Wiseem weetejam paschwaldibas eestahdem Latwijâ.

Ar scho usaizinu wisas weetejâs paschwaldibas eestahdes tuhlin stahtees sakarâ ar wahzu okupazijas waldes preekschstahwjeem us weetas, lai tiktu aptureta katra weetejo, tâ pascho okupazijas waldes, kâ ari tâs rihzibâ esoscho sabeedrisko, komunalo un priwato fabriku un darbnizu isnihzinaschana un scho eestahschu, kâ ari daschadu tirdsneezibas peederumu ispahrdoschana. Schahdas ruhpneezibas eetaises, to isstrahdajumi un wisi okupazijas waldes tirdsneezibas preekschmeti, lihds turpmakam rihkojumam, winu lihdschinejâ kahrtibâ paturami weetejo paschwaldibas eestahschu un okupazijas waldes preekschstahwju kopejâ pahrsinâ.

Rigâ, 2. dezembrî 1918. g. Nr. 2.

Tirdsneezibas un Ruhpneezibas Ministrs
Sp. Paegle.

Rihkojums.

Lai nodibinatu kahrtigu mainas tirdsneezibu ar ahrsemem un tahdâ kahrtâ paseminatu zenas par nepeezeeschamakeem dsihwes preekschmeteem muhsu semê, Pagaidu Waldiba ar scho pasinô, ka pretschu isweschanai pahr Latwijas robeschâm katrâ atsewischkâ gadijumâ wajadsiga ihpascha Tirdsneezibas un Ruhpneezibas Ministrijas atteezigo eestahschu atlauja.

Scha rihkojuma neeewehroschanas gadijumâ prezes konfiszês, wainigos sodis ar naudas sodu isweesto pretschu wehrtibâ un ar zeetuma sodu lihds 1 gadam. Rihkojums nahk spehkâ ar ta isfludinaschanas deenu.

Rigâ, 12. dezembrî 1918. g. Nr. 13.

Ministru Presidents: Ulmanis.
Tirdsneezibas un Ruhpneezibas Ministrs
Sp. Paegle.

Rihkojums.

Tirdsneezibas un Ruhpneezibas Ministrija ar scho usaizina wisas tâs personas un eestahdes, kuras buhtu pirkschanas waj zitâ zelâ no wahzu okupazijas eestahdem waj ari no wahzu kareiwjeem eeguwuschas kahdus materialus, isstrahdajumus, fabriku un darbnizu peederumus, kâ ari zitus preekschmetus, pasinot par to lihds 20. dezembrim Latwijas walsts jeb paschwaldibas eestahdem, klaht peeleekot eeguhto preekschmetu sarakstu ar pirkschanas zenam pehz eeguhschanas dokumenteem.

Rihkojuma neeewehroschanas gadijumâ wisu eeguhto mantu konfiszês, un, gadijumâ, ja ta buhtu jau tahlak pahrdota, no pahrdewejeem peedsis pahrdoschanas sumu. Bes augschâ minetâ, wainigos sodis ar zeetumu lihds 1 gadam.

Rigâ, 12. dezembrî 1918. g. Nr. 4.

Ministru Presidents: Ulmanis.
Tirdsneezibas un Ruhpneezibas Ministrs
Sp. Paegle.

Usaizinajums.

Tirdsneezibas un Ruhpneezibas Ministrs usaizina wisus Latwijas kugu ihpaschneekus, kuru kugi atrodas Latwijas ostâs, waj ahrsemês, rakstiski eesuhtit par teem tuwakas sinas sekoschâs weetâs:

1) Tirdsneezibas un Ruhpneezibas Ministrijai Rigâ, par kugeem, kuri peerakstiti pee Widsemes ostam;

2) Kapt. J. Smiltneeka kungam, Leepajas ostas waldê, jeb kapteinim F. Martinsona kungam, Wentspils ostas waldê, par kugeem, kuri peerakstiti pee Kursemes ostam.

Rigâ, 12. dezembrî 1918. g. Nr. 16.

Tirdsneezibas un Ruhpneezibas Ministrs:
Sp. Paegle.

Pagaidu Waldibas lehmums par mahzibas walodu Latwijas skolâs un skolotaju eewehleschanu.

1. Wisâs Latwijas skolâs mahzibas jasneeds skolneeku un skolneetschu gimenes walodâ. Skolas tapehz jaschkiro pehz tautibam.

2. Wisâs pirmmahzibas un widus skolâs, kuras apmeklê latweeschu skolneeki un skolneezes, mahzibas jasneeds latweeschu walodâ.

3. Skolâs, kurâs bes latweescheem mahzas ari nazionalo minoritatu behrni, pehdejeem pagaidam eerihkojamas paralelklases.

Peesihme: Par gadijumeem, kuros pirmais, otrais un treschais rihkojums nebuhtu ispildits mahzibam sahkotees nahkoschajâ janwara mehnesî, jasino Skolu Ministrijai, aprahdot kaweklus un zehlonus.

4. Latwijas skolâs war darbotees weenigi skolotaji, kurus eewehlejuschas atteezigâs paschwaldibas eestahdes waj sabeedriskee organi (skolu padomes).

5. Tapehz wisi kreewu waldibas inspektoru, wahzu okupazijas waras un garigo resoru eezeltee skolotaji ar scha gada beigam usskatami par atlaisteem no sawâm lihdsschinejâm weetam. Brihwajâs weetâs lihds mahzibas sahkumam nahkoschâ gada janwara mehnesî jaeewehl skolotaji, dodot ari bijuscheem skolotajeem teesibu usstahdit sawu kandidaturu. Wehleschanas isdara weetejee paschwaldibas organi: pilsehtu waldes un pagastu padomes. Atteezibâ us senako paschwaldibas eestahschu eewehleteem skolotajeem pahrwehleschanas peelaischanas lihds mahzibu sahkumam nahkoschâ gada janwara mehnesî, ja paschwaldibas organi tâs atrod par wajadsigam.

Rigâ, 10. dezembrî 1918. g.

Ministru Presidents: Ulmanis.
Skolu Ministrs: K. Kasparsons.

Latwijas Pagaidu Waldibas noteikums par nekustamu ihpaschumu atsawinaschanu un apgruhtinaschanu ar parahdeem.

§ 1. Wisu nekustamu ihpaschumu, kâ pilsehtâs, tâ ari us laukeem, eeguhschana par ihpaschumu un atsawinaschana, tâpat apgruhtinaschana ar parahdeem, neisslehdsot pat spaidu peedsihschanu, bes Pagaidu Waldibas atlaujas ir aisleegta.

§ 2. Sihkaki noteikumi tiks isdoti tuwakajâ nahkotnê.

§ 3. Schis noteikums stahjas spehkâ ar 7. dezembri 1918. gadâ.

Rigâ, 6. dezembrî 1918. g.

Teesleetu ministrs P. Juraschewskis.

Amata personu saraksti.

Latwijas Tautas Padomes lozekli un winu substituti.

No Semneeku Saweenibas: a) no Widsemes: 1. A. Bremers, 2. Edmunds Freiwalds, 3. A. Kihwe, 4. Otto Nonahzs, 5. Arturs Schers, 6. Ernests Bauers, 7. Jahnis Sarinsch, 8. Karlis Wanags, 9. Jahnis Wahrsbergs, 10. Wilis Gulbe, 11. Karlis Ulmans, 12. Mikelis Walters; b) no Kursemes: 13. Eriks Zeedmans, 14. Mikelis Wihtols, 15. Alberts Kweesis, 16. Wilis Duzmans. Substituti: Olgerts Grosswalds, Peters Murits un P. Sauleskalns.

No Latwijas Sozialdemokratu Strahdneeku Partijas: a) no Widsemes: 1. Frizis Menders, 2. Paulis Kalninsch, 3. Ernests Auninsch, 4. Karlis Kurschewizs, 5. Woldemars Kalninsch, 6. Adams Kreewinsch, 7. Klara Kalnin, 8. Margers Skujeneeks, 9. Julis Zelms un 10. Teodors Liwentals. Substituts: Karlis Osolinsch. b) No Kursemes: Pawels Lejinsch, Andrejs Pumpurs, Kristaps Elias, Ansis Buschewizs un A. Rudsits. Substituti: Karlis Dehkens, Wilis Holzmans, Aleksandrs Neubergs un Wilis Bumbers.

No Latwijas Radikaldemokratiskâs Partijas: a) no Widsemes: 1. Jahnis Sahlits, 2. Gustaws Semgals, 3. Rudolfs Benus un 4. Karlis Kasparsons. b) no Kursemes: Juris Sankewizs, Roberts Kalewizs, Juris Bebris, Ad. Kurschinskis un Jehkabs Rudsits. Substituti: (no Rigas) 1. Karlis Sarinsch, 2. Ermans Pihpinsch, 3. Dahwis Rudsits un 4. P. Aroneets.

No Nazionaldemokratiskâs Partijas: a) no Widsemes: 1. Atis Keninsch un Jahnis Akuraters; b) no Kursemes: 1. Jahnis Bankaws un 2. Karlis Blodneeks. Substituts: Karlis Skalbe.

Latgales preekschstahwji: 1. Stanislaws Kambala, 2. O. Turkupols, 3. Walerija Seil, 4. P. Sadwinskais, 5. P. Laisans, 6. O. Laisans, 7. J. Trasuns, 8. Fridrichs Obschteins un 9. S. Jaundsems.

No Latwijas Demokratiskâs Partijas: 1. Erasts Bitte, 2. Jahnis Bergsons, 3. Dawids Golts, 4. Mikus Bruschs, 5. Augusts Rankis un 6. Eduards Kirschfelds.

No Republikanu Partijas: 1. Eduards Strautneeks. Substituts: Oskars Waldmans.

No Latwijas Neatkaribas Partijas: 1. Sprizis Paegle. Substituts: Jahnis Eikerts.

No ebreju sozialdemokratiskâs strahdneeku partijas „Bund": 1. Aba Schermant un 2. Arons Papirmeisters.

No Saweenotâs ebreju sozialistu strahdneeku partijas: 1. Schmuels Henkins.

No wahzu progresiwâs partijas: 1. barons Eduards Rosenbergs, 2. Oskars Grossbergs, 3. Wilhelms Baums, 4. Aleksandrs f. Mot-Engelhardtshof un 5. Wilhelms Schreiners. Substituti: Eduards Lehdeboms un Alfons Kreuzbergs.

Ministru kabineta sastahws.

Ministru presidents, semkopibas un pahrtikas ministrs — K. Ulmanis (Aleksandra eelâ 37).

Semkopibas ministra beedrs — A. Kalninsch (Aleksandra eelâ 37).

Pahrtikas ministra beedrs — J. Blumbergs (Aleksandra eelâ 37).

Eekschleetu ministrs — Dr. M. Walters (Dsirnawu eelâ 87).

Eekschleetu ministra beedrs — R. Benus.

Eekschleetu ministra beedrs — A. Birsneeks.

Apsardsibas ministrs — J. Sahlits (Aleksandra eelâ 37).

Apsardsibas ministra beedrs — R. Dambits (turpat).

Skolu ministrs — Dr. K. Kasparsons (Aleksandra eelâ 37).

Skolu ministra beedrs — K. Kellers.

Teesleetu ministrs — P. Juraschewskis (Aleksandra bulwarî, sen. meerteesneschu sapulzes namâ).

Teesleetu ministra beedrs — E. Strautneeks (turpat, peenem no 11—1).

Darba un satiksmes ministrs — T. Hermanowskis (Gogoka eelâ 3).

Satiksmes ministra beedrs — A. Trambachs.

Tirdsneezibas un ruhpneezibas ministrs — Spr. Paegle (Nikolaja eelâ 1).

Tirdsneezibas un ruhpneezibas ministra beedrs A. fon Klots.

Finansu ministrs — K. Purinsch (leelajâ Pils eelâ 12; peenemamâ stund. no 12—1).

Walsts kontroleers — barons E. Rosenbergs.

Eekschejâ apsardsiba.

Eekschejâs apsardsibas departementa direktors — J. Eewa.

Rigas pilsehtas prefekts — adwokats Jahnis Dambekalns.

Rigas aprinka preekschneeks — kapitans Fridrichs Jehkabsons; wina palihgi — agronoms Osits un apakschporutschiks Karlis Jurke.

Slokas pilsehtas polizijas preekschneeks — Augusts Steins, alias Skuja.

Zehsu aprinka preekschneeks — kapitans Juris Eisa.

Walmeeras aprinka preekschneeks — apakschporutschiks Jahnis Jansons.

Walkas aprinka preekschneeks — kara ahrsts Karlis Saltups.

Tukuma aprinka preekschneeks — adwokats Jehkabs Donis.

Talsu aprinka preekschneeks — Jahnis Kahposts.

Bauskas aprinka preekschneeks — Fridrichs Rutenbergs.

Ilukstes aprinka preekschneeks — Karlis Sauers.

Jaunjelgawas aprinka preekschneeks — Augusts Draptsche.

Dobeles aprinka preekschneeks — Wilis Schumans.

Kuldigas aprinka preekschneeks — Eduards Sarinsch.

Wentspils aprinka preekschneeks — kapitans Konstantins Wezkalninsch.

Wentspils pilsehtas polizijas prefekts — Adolfs Schweizs.

Aisputes aprinka preekschneeks — Dahwis Meesinsch; wina palihgs — Jahnis Kahrklinsch.

Pilnwarneeki: 1) preeksch Leepajas pilsehtas, Aisputes un Grobinas aprinkeem — tirdsn. sin. kand. Kurschinskis; 2) preeksch pahrejâs Kursemes dalas — sw. adw. K. Pauluks, Jelgawâ.

Par pasta un telegrafa eestahschu pahrsineem

no Latwijas Pagaidu Waldibas apstiprinati pagaidam sekoschi:

1) Rigâ un aprinkî — Jahnis Kunstmanis.
2) Walkâ un aprinkî — Jahnis Penzis.
3) Walmeerâ un aprinkî — Jahnis Jansons, no Wez-Auzes.
4) Zehsis un aprinkî — Adams Penike.
5) Wentspilî un aprinkî — Fridrichs Kitners.
6) Talsos un aprinkî — Fridr. Munkewitschs.
7) Jelgawâ — Kristaps Gramkaus.
8) Kuldigâ un aprinkî — Jahnis Krastinsch.
9) Grobinâ un aprinkî — Mahrtinsch Braule.
10) Aisputê un aprinkî — Jahnis Jansons, no Sakaslejas.
11) Dobelê un aprinkî — Gotards Schiffers.
12) Tukumâ un aprinkî — Gustaws Feldmans.
13) Ilukstê un aprinkî — Oskars Zaune.
14) Leepajâ — Jahnis Ramans.

Eekschleetu ministrs: Dr. Walters.
Pasta, telegrafa un telefona pahrsinis, inschen. A. Stuhrsteps.

Semkopibas un pahrtikas ministrija.

Semkopibas un pahrtikas ministrijas pilnwarneeki:

Rigas aprinkî — agr. Nikolajs Semits,
Zehsu apr. — Karlis Schibeiks,
Walmeeras apr. — Jahnis Kalninsch,
Walkas apr. — agr. Peters Murits,
Dobeles apr. — agr. W. Seltinsch.
Jaunjelgawas apr. — agr. Arweds Skreija.
Bauskas apr. — Jahnis Filips,
Tukuma apr. — agr. Schano Straupmans,
Talsu apr. — agr. Julijs Britzis,
Wentspils apr. — agr. Jahnis Rugens
Kuldigas apr. — agr. Jahnis Teters
Aisputes apr. — agr. Nikolajs Brosch s
Grobinas apr. — agr. Hugo Lahzis,
Ilukstes apr. — agr. Alfreds Rubens
Jelgawâ — tirdsn. sin. kand. Franzis Marowskis un agr. Makfis Eglits,
Leepajâ — tautsaimn. ek. sin. kand. Fr. Sudrabs un
Rigâ — tirdsn. sin. kand. Woldemars Alps.

(Minetee pilnwarneeki pakahpeniski sanems pastahwoschâs pahrtikas eestahdes sawâ pahrsinâ un ruhpesees par pahrtikas jautajuma nokahrtoschanu us weetam.)

Sihkumi.

Kâ Kursemê wehleti Semes Padomes lozekli, par to pastahsta kahds pagasta wezakajs no Dobeles aprinka „Ds. Sinâs" sihki pasakweidigus nostahstus. Wehleschanas bija noliktas us 16. sept. 1917. g. Jelgawâ aprinka waldes telpâs. Pawehstês nebijis nemas sazits, kas tur darams. Noteiktâ laikâ sanahkuschi ap 25—30 pagasta wezakee. Pehz ilgas gaidischanas eenahzis sapulzes sahlê aprinka preekschneeks grafs Medems un Kalnamuischas pahrwaldneeks barons Liewens. Pirmais apsweizinajis wezakos, tad isgahjis laukâ, pehz kam Liewens nolasijis wahzu walodâ sastahditu rakstu par deputatu wehleschanu. Raksts beidsas ar ussaukumu: „Es lebe Kurland!" Tad winsch dewa weenam no pag. wezakeem, Sihgelim, nolasit to paschu rakstu latweeschu tulkojumâ, preeksch teem, kas wahziski nebuhtu sapratuschi. Kad tas bija notizis, tad barons Liewens sazija: Ritterschaftes wahrdâ es usaizinu juhs, eewehlet trihs weetneekus preeksch Kursemes semes saeimas un leeku preekschâ, kâ kandidatus us tam: Sihpeles pagasta wezako Wehschneeku Greesi, Saleneeku pag. w. Smiltneeku — Ahwenu un Wirzawas pag. w. Melazi Sihgeli. — Pagasta wezakee azumirkli kluseja, tikai 2 waj 3 paklusu teiza: „gut". Barons Liewens tomehr steidsigi sazija: „Tad juhs esat ar preekschâ likteem kandidateem meerâ! Es pasazischu to aprinka preekschneeka kungam." Winsch nepaspehja wehl sawu weetu atstaht, kad jau atdarijâs blakus istabas durwis; pa tâm eenahza grafs Medems un ihsi sazija: „Ich danke Ihnen, meine Herren! Ich schließe die Versammlung!" (Pateizos Jums, mani kungi! Es slehdsu sapulzi!). Reisê ar to winsch usaizinaja tos trihs iswehletos tuhlin eeeet pee wina blakus istabâ. Tee ari, kopâ ar grafu Medemu un baronu Liewenu bes kaweschanâs tur eegahja un pehdejee aistaisija durwis aif sewim. Pahrejee pagasta wezakee palika deesgan pahrsteigti un apmulsuschi stahwot. Pehdejee brihschi sapulzê bija norikejuschi tik ahtri, ka tee nepaguwa gandrihs ne apdomatees, ne ko starpâ sazit. Projam ejot dsirdeja weenu — otru schehlojamees, ka wajadsejis tatschu prasit laiku preeksch apdomaschanâs, lai waretu isredset kandidatus pehz saweem eeskateem…

Redaktors: J. Stumbergs.

Atklahta parakstischanâs us tautas laikrakstu

„Baltijas Wehstnesis"

1919. gadam.

Kâ **wezakais** no tagadejeem Latwijas laikraksteem „Baltijas Wehstnesis" atbalstisees us sawu politisko peedsihwojumu puhru un puhlesees katrâ jautajumâ norahdit us jaunâs Latwijas apstahkleem peemehrotako atrisinajumu.

Kâ **demokratisks** laikraksts „Baltijas Wehstnesis" usstahsees joprojam par tautas plaschako aprindu teesibam un apzerês winu wajadsibas.

Kâ **besparteisks** laikraksts, „Baltijas Wehstnesis" zentisees apspogulot eekschejâs un ahrejâs politikas un sabeedriskâs dsihwes pateeso buhtibu un strahdas rokrokâ ar wisâm tâm tautas schkiram un partijam, kuras sprauduschas sew par mehrki usbuhwejoschu darbu. Schim darbam „Baltijas Wehstnesis" saistijis pee sewis pasihstamus leetpratejus un lihdsstrahdneekus wisâs dsihwes nosarês. Leela wehriba starp zitu tiks peegreesta ari dailliteraturas un mahkslas nodalam.

Laikraksta ekspedizija, atklahdama jauno abonementu, greeschas pee wiseem grahmattirgotajeem, ziteem weikalneekeem un wispahri laikrakstu isdalitajeem ar luhgumu, pabalstit no sawas puses laikraksta isplatischanos tikpat laipnâ kahrtâ, kâ wini to lihds schim darijuschi.

Abonementa maksa:

	Bes peesuhtischanas un isdalamâs weetâs:	Ar peesuhtischanu un pa pastu:
Par 1 gadu	34 r. — k.	35 r. — k.
" ½ "	17 " — "	17 " 50 "
" ¼ "	8 " 50 "	8 " 75 "
" 1 mehnesi / " mehn.	3 " — "	3 " 25 "

Numurs maksâ 15 kap.

Parakstischanos peenem ar katra mehnescha pirmo deenu.

Weikalneekeem, wairumâ pasuhtot, aprehkinam 10%, pa numureem pehrkot aprehkinam 15/12 kap.

Nepahrdotos eksemplarus nemam atpakal.

„Baltijas Wehstn." ekspedizijâ peegreesch leelako usmanibu lai laikraksts pasuhtit. kahrtigi tiktu peesuhtits.

Tâ kâ „Balt. Wehstn." teek drukats wairak desmitu tuhkstoschu eksemplaros, tad sludinajumi winâ jo plaschi teek isplatiti. Sludinajumu maksa: preekschpusê 75 kap., tekstâ 65 kap., sludin. dalâ 25 kap. par weenslej. petit rindinu.

Lihds plkst. 10 rihtâ nodotee sludinajumi teek eeweetoti tâs paschas deenas numurâ.

Wisi pasuhtijumi un naudas suhtijumi adresejami:

Rigâ, Todlebena bulwarî Nr. 2,

„Baltijas Wehstnescha" kantorim. Pasta kaste 34.

Parauga numurus us wehleschanos issuhta par brihwu.

„Baltijas Wehstnescha" ekspedizija.